

ในวาระแห่งความโศกเศร้าทั้งแผ่นดิน ปวงข้าพระพุทธเจ้า
กองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำวารสารฟ้าเหนือพิจารณา
เปลี่ยนสีปกวารสารฉบับที่ 1/2560 และฉบับที่ 2/2560 เป็น
สีขาวดำ เพื่อถวายอาลัยแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัยพร้อมปฏิญาณตั้งใจ
ปฏิบัติหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการอันเป็นประโยชน์แก่ชาติ
บ้านเมืองน้อมนำคุณธรรม จริยธรรมตามรอยพระราชดำริมาเป็น
หลักในการประกอบหน้าที่การงานอย่างเต็มความสามารถสืบไป

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอันหาที่สุดมิได้

ปวงข้าพระพุทธเจ้า

กองบรรณาธิการและคณะผู้จัดทำวารสารวิชาการฟ้าเหนือ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2560

Fa Nuea
Journal

FACULTY OF HUMANITIES CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วารสารฟ้าเหนือ

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560

ISSN : 1906-5329 (Print) ISSN : 2465-4981 (Online)

Faculty of Humanities Chiang Rai Rajabhat University

เจ้าของ	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ต.บ้านคู้ อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทรศัพท์ 0-5377-6013 โทรสาร 0-5377-6025 E-mail : fanuea.crru@gmail.com	
วัตถุประสงค์	เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ปรัชญาและศาสนา ภาษาและภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี วรรณคดีและวรรณกรรม ศิลปะ ดนตรี และการแสดง และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านสังคมศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา การพัฒนาสังคมและชาติพันธุ์ศึกษา	
กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ	ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม	
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสง อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อาจารย์ ดร.อนันต์ แก้วตาดีบ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
บรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.สหทัย สิทธิวิเศษ	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานุกุล	
กองบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรัณศุภมาส เอ่งฉ้วน รองศาสตราจารย์ ดร.สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ อาจารย์ ดร.ณัฐพล สันธิ	ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการ

อาจารย์ ดร.ววรรณวิรัตน์ตุงคะเวทย์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สมยศจันทร์บุญญ	กรรมการ
อาจารย์สมประสงค์ แสงอินทร์	กรรมการ
อาจารย์พรหมมินทร์ ช่งสิริศักดิ์	กรรมการ
อาจารย์จรงค์ มณีวรรณ	กรรมการ
อาจารย์กรชนก นันทกนก	กรรมการ
อาจารย์พรเทพ สุวรรณศักดิ์	กรรมการ
อาจารย์วรพล ฐูปมงคล	กรรมการ
อาจารย์วีรชัย พันธุ์สีบ	กรรมการ
อาจารย์ชิตชนก ยมจินดา	กรรมการ
อาจารย์เมษิตา วันใจ	กรรมการ
อาจารย์ปรียาภา บิชอบ	กรรมการ
อาจารย์อัครณิกา ต๊ะบุญเรือง	กรรมการ
อาจารย์อรทัย ชันโท	กรรมการและเลขานุการ
ฝ่ายจัดการ	
นายเฉลิมพล ใจชุ่มเต็ม	ประธานกรรมการ
นายเอกสิทธิ์ สะอิ่งแก้ว	กรรมการและเลขานุการ

กรรมการตรวจประเมินบทความและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ
ศาสตราจารย์อัจฉรา ชิวพันธ์
ศาสตราจารย์ ดร.Li Yinsheng
ศาสตราจารย์ ดร.Chen Ronglin
รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สายแสง
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ วิทยศศักดิ์พันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศรี สรณสถาพร
รองศาสตราจารย์ ดร.สีห์กุล กรรต์นเสถียร
รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาวรรณ อยู่เย็น
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา
รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี
รองศาสตราจารย์อรพัช บวรรักษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรชัย มุ่งไธสง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ คล้ายสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานุกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช
อาจารย์ ดร.ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล
รองศาสตราจารย์ ดร.สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษศุภมาส เอ่งฉ้วน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรวิ บุนนาค
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนาจ ปักษาสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ เฉิดฉินนภา
อาจารย์ ดร.สหัทยา สิริทธิวิเศษ

ออกแบบและพิมพ์ที่

ร้านสินอักษรการพิมพ์ 888

188 หมู่ 3 ต.ท่าสาย อ.เมือง จ.เชียงราย 57000 โทรศัพท์ 08-9435-0866

-
- บทความทุกเรื่องในวารสารได้รับการประเมินและตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)
 - ทักษะและข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ
 - สามารถดาวน์โหลดเงื่อนไขการส่งและรูปแบบบทความ ได้ที่
<http://research.crru.ac.th/fanuea/>

สารบัญ

การสังเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย ระหว่างปีการศึกษา 2550-2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อรทัย ชันโท, วาสนา แสงสิทธิ์, บุษราคัม ยอดชะลูด	7
The synthesis of research on Thai language teaching, Chiang Rai Rajabhat University, academic year 2007 – 2015 <i>Oratai Khanto, Wassana Seangsit, Bussarakham Yodchalood</i>	
การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยารับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน กรชนก นันทกนก	22
A study of Componential analysis of the Verb “to carry” in Standard Thai <i>Kornchanok Nanthakanok</i>	
คำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ธีรรัตน์ จับใจนาย	37
Animal terms in the Northern Thai dialect : An ethnosemantic analysis. <i>Teerarat Jabjainai</i>	
เทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ /gra/ และพยางค์กะ สมประสงค์ แสงอินทร์, โสมรวี สมเพชร	53
Discrimination and Memorizing Technique for Thai words that start with syllable กระ /gra/ and กะ /ga/ <i>Somprasong Saeng-in, Somravee Sompetch</i>	
哈尼族研究出版物的整理述评 张鑫, 都翔蕤	69
A review of the research publications of Hani Nationality <i>Zhang Xin, Dou Xiang Rui</i>	
张爱玲传奇系列的古典性与现代性 徐友莲	75
The Classic and Modernity of Eileen Chang’s Legendary Series <i>Xu Youlian</i>	

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการฟ้าเหนือทำหน้าที่รวบรวมและเผยแพร่ความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์ และวัฒนธรรมจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศอย่างเต็มความสามารถมาโดยตลอด โดยวารสารฉบับที่ 2/2560 นี้ มุ่งนำเสนอการวิเคราะห์วิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ โดยบทความเด่นในฉบับนี้ได้แก่ บทความเรื่อง **คำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์** โดย **ธีรรัตน์ จับใจนาย** บทความเรื่องนี้ นอกจากให้แนวทางในเรื่องการศึกษาภาษาศาสตร์ตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์แล้ว ยังให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทยถิ่นเหนือซึ่งมีส่วนสำคัญในการบันทึก เผยแพร่ และสร้างความตระหนัก อันเป็นการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นอีกทางหนึ่ง

บทความที่สองเรื่อง **การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยารับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน** เป็นบทความที่ศึกษาวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำ แสดงให้เห็นความแตกต่างของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้คำต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาษาได้เป็นอย่างดี

ส่วนต่อมาเป็นบทความที่ช่วยส่งเสริมการสอนทางด้านภาษา ฉบับนี้ให้ความสำคัญแก่การสอนภาษาไทย ได้แก่บทความเรื่อง **เทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ /gra/ และ พยางค์กะ** ซึ่งนำความรู้ทางภาษาศาสตร์มาสร้างเป็นนวัตกรรมประโยคท่องจำ และบทอาขยานช่วยสอนภาษาไทยได้อย่างน่าสนใจ และบทความต่อมาได้แก่บทความเรื่อง **การสังเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทยระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2558**

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ช่วยรวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยทางการสอนภาษาไทยอันหลากหลายไว้ ณ ที่เดียว

สำหรับบทความสะท้อนองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมต่างชาติในฉบับนี้ กองบรรณาธิการคัดเลือกบทความที่สะท้อนองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจีน 2 บทความ ได้แก่ บทความเรื่อง **张爱玲传奇系列的古典性与现代性 (The Classic and Modernity of Eileen Chang's Legendary Series)** ซึ่งศึกษาวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงมุมมองที่มีต่อสตรี ผ่านวรรณกรรมของจีน และบทความเรื่อง **哈尼族研究出版物的整理述评 (A review of the research publications of Hani Nationality)** ที่มุ่งเน้นศึกษาวัฒนธรรมชาติพันธุ์ของชนเผ่าฮานีชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน

ขอขอบพระคุณนักวิชาการเจ้าของบทความและผู้อ่านทุกท่าน วารสารฟ้าเหนือสัญญาจะพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ให้สมกับที่ท่านไว้วางใจให้วารสารฟ้าเหนือรับผิดชอบหน้าที่ส่งผ่านความรู้อันมีค่าของท่านไปสู่แวดวงวิชาการและสังคมไทยเสมอมา

(อาจารย์ ดร.สหทัยา สิทธิวิเศษ)
บรรณาธิการวารสารฟ้าเหนือ

การสังเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย
ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

**The synthesis of research on Thai language teaching, Chiang Rai
Rajabhat University, academic year 2007 - 2015**

อรทัย ชันโท, วาสนา แสงสิทธิ์, บุษราคัม ยอดชะลูด
Oratai Khanto, Wassana Seangsit,
Bussarakham Yodchalood

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ระหว่างปีการศึกษา พ.ศ. 2550 - 2558 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2558 จำนวน 114 เรื่อง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ด้านวิธีสอน พบว่างานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงทดลองทั้งหมด 44 เรื่อง ด้านหนังสือและสื่อการเรียนการสอน พบว่าเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนทั้งหมด 59 เรื่อง ด้านพฤติกรรมของครูและนักเรียนพบว่า งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูและนักเรียนมีจำนวน 4 เรื่อง และด้านอื่น ๆ จากผลการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยด้านอื่น ๆ จำนวน 7 เรื่อง

คำสำคัญ: การสังเคราะห์วิจัย, การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

Abstract

The purposes of this research were (1) to collect research of Thai language teaching and; (2) to synthesize research of Thai language teaching in Chiang Rai Rajabhat University during academic year of 2007-2015. The population used in this research were 114 specific researches and theses about teaching Thai language which conducted in Chiang Rai Rajabhat University and they were chosen by specific method. Researchers used content analysis technique to synthesize the research. The results are as follows: Teaching approach there were 44 experimental research papers. Books and teaching materials. It found that there were 59 topics. Behavior of teachers and students there were 4 research papers which studied about teachers and students' behaviors. And other aspects there were 7 research papers which studied on other aspects.

Keywords : Synthesize research, Thai language teaching.

บทนำ

ภาษาไทยนับว่าเป็นภาษาที่มีความสำคัญที่สุดสำหรับคนไทยทุกคน โดยใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นภาษาประจำชาติ เป็นความมั่นคงของชาติ เป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญา โลกทัศน์และสุนทรียภาพ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ และเป็นสมบัติของชาติที่มีการสืบทอดมาช้านาน และยั่งยืนมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสื่อความหมายที่คนไทยทุกคนต้องใช้ในชีวิตประจำวันร่วมกัน จึงทำให้คนไทยรู้สึกเป็นพวกเดียวกันได้อย่างแน่นแฟ้น (วรธรณี ไสมประยูร, 2539 : 5)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาประจำชาติ จึงได้กำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต ตลอดจนสร้างพื้นฐานการคิดและอ่านออก เขียนได้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมไทยต้องการอันจะนำไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา โดยในระดับอุดมศึกษาได้จัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย อันเป็นศาสตร์ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ภาษาไทยอย่างถ่องแท้ โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ,

2554 : 3 - 4) เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นอันมาก เนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างกัน การที่จะเรียนรู้และเข้าใจภาษาไทยอย่างถ่องแท้ และสามารถใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมตามสถานการณ์ได้ในทุกทักษะของภาษานั้น จำเป็นที่ต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญที่ถูกต้อง โดยเฉพาะทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสารซึ่งประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน สำหรับแนวทางในการจัดการศึกษาได้ยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน (พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย, 2543 : 7) การวิจัยทางการศึกษาเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยเสาะหาความรู้ใหม่ วิธีการแก้ปัญหาแบบใหม่ ส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ หรือหาคำตอบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยใช้วิธีการที่ยอมรับทางศาสตร์แห่งการศึกษา (อุทุมพร จามรมาน, 2551 : 5) ดังนั้นความรู้ที่ได้จากผลการวิจัย จึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ปัจจุบันมีงานวิจัยจำนวนมากตามสถาบันการศึกษาของไทยที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโทไปจนถึงระดับปริญญาเอกเพิ่มพูนขึ้นในช่วงที่ผ่านมา เป็นเหตุให้ผู้ให้นำผลการวิจัยไปใช้ในบางครั้ง จะประสบกับ

ความสับสนของคำตอบจากงานวิจัยในเรื่องเดียวกัน ที่ผลออกมาไม่ตรงกัน งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ก็อยู่ในลักษณะเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งในระยะแรกมีงานวิจัยด้านนี้กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของรัฐ ได้แก่ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรมวิชาการ เขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ มหาวิทยาลัย และอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่สนับสนุนให้นักศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาได้ศึกษาทำวิจัยเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากการจัดการอบรมเสริมความรู้การจัดการวิจัยให้แก่แก่นักวิจัยทุกปีการศึกษา (สำนักสื่อสารองค์กร, http://www.crru.ac.th/showNEWS.php?topic_id=808,2558) ซึ่งทำให้มีงานวิจัยด้านวิชาภาษาไทยจำนวนมาก

ทั้งนี้จากการสำรวจงานวิจัยของนักศึกษาและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิชาการสอนภาษาไทย และสาขาวิชาอื่น ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ที่ศึกษาในด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 พบว่ามีงานวิจัยของนักศึกษา ผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมาก เพื่อให้ได้ข้อค้นพบใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาไทยในหลาย ๆ ด้าน และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สนใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่าควรรวบรวมวิเคราะห์สังเคราะห์งานวิจัยขึ้น โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีการศึกษา พ.ศ. 2550 - 2558 ด้านการ

จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อประโยชน์กับการจัดการเรียนการสอนด้านอื่น ๆ เช่น การเรียนการสอน วิธีการสอน หรือการกำหนดทิศทางและการพิจารณาเลือกหัวข้อเพื่อการทำวิจัยของนักศึกษารุ่นต่อ ๆ ไปให้มีความเหมาะสมและกว้างขวางยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2550 - 2558
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2550 - 2558

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ที่เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550-2558 จำนวน 114 เรื่อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย

ปรีวีตร เขื่อนแก้ว (2551 : 10) ได้ให้ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยไว้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การศึกษารายงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยใช้วิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสรุปผลการวิจัย สรุปความคล้ายคลึง

และความแตกต่างระหว่างงานวิจัยแต่ละเรื่อง รวมทั้งการอธิบายถึงสาเหตุที่มาของความแตกต่างเหล่านั้น ให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

ปราณี พิพัฒน์สถิตกุล (2556 : 17) ได้กล่าวถึงความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การวิจัยเอกสารประเภทผลงานวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ประมวลผล และนำเสนอข้อสรุปซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการนำผลการวิจัย ที่มีผู้ได้ศึกษาวิจัยในปัญหาเดียวกันมาวิเคราะห์อย่างมีระบบเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ และสรุปหาคำตอบของปัญหาที่เป็นข้อยุติ

ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย

สยาม กาวิละ (2550 : 12-13) กล่าวถึงขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยไว้ว่า เป็นกระบวนการวิจัยมีขั้นตอนและวิธีดำเนินงานเช่นเดียวกับการวิจัยทั่วไป ประกอบด้วย

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการปริทัศน์หรือกำหนดปัญหาวิจัย
2. การกำหนดลักษณะ ประเภท และแหล่งงานวิจัยที่ต้องการสังเคราะห์
3. การศึกษาเอกสารรายงานวิจัยอย่างพินิจพิเคราะห์และการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การสังเคราะห์ผลการศึกษาและการเสนอรายงานการสังเคราะห์

คูเปอร์ และเฮ็ดเจส (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552:57; อ้างอิงจาก Cooper; & Hedges. 1994) ได้เสนอถึงขั้นตอนของการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหางานวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาที่มีการทำวิจัยแล้วอย่างน้อยสองราย นักวิจัยมักจะสนใจและทำการวิจัยกับปัญหาที่มีคุณค่าและเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัด และมีหลายเรื่องที่ทำให้ผลแตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเอกสารทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เมื่อกำหนดปัญหาแล้วนักสังเคราะห์งานวิจัยต้องนิยามและวิเคราะห์ปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อเป็นการกำหนดแบบแผนและสมมุติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมงานวิจัย การดำเนินการขั้นตอนนี้ประกอบด้วย วิธีดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

1. การสืบค้นงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้า และเสาะแสวงหางานวิจัยทั้งหมดเกี่ยวกับปัญหาที่กำหนดไว้ การสืบค้นงานวิจัยส่วนใหญ่ได้จากเอกสาร เช่น รายงานการวิจัย ปรินทิพนิพนธ์ บทความย่อปรินทิพนิพนธ์ วารสาร ดัชนีค้นวารสาร ศูนย์ทรัพยากรข้อมูลทางการศึกษา (Educational Resource Information Center หรือ ERIC) เป็นต้น

2. การคัดเลือกงานวิจัย นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษา และตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพดีมีความตรงภายใน และความตรงภายนอกสูงมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การรวบรวมผลงานวิจัย อาจใช้การจดบันทึก การถ่ายเอกสาร หรือการกรอกแบบฟอร์มก็ได้ ทั้งนี้ นักวิจัยต้องใช้ความระมัดระวังเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง เชื่อถือได้

และครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4. การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลงานวิจัยและตีความหมาย ขั้นตอนนี้เน้นการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผลการวิจัย รายละเอียดลักษณะและวิธีการวิจัยจากงานวิจัยทั้งหมด เพื่อสังเคราะห์หาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติและทดสอบว่าสอดคล้องตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ จากนั้นแปรหรือตีความหมายผลการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5. การเสนอและเผยแพร่รายงานผลการสังเคราะห์งานวิจัย การเขียนรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยมีหลักการเช่นเดียวกับการเขียนรายงานการวิจัยโดยทั่ว ๆ ไป

นักสังเคราะห์งานวิจัยต้องเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานทุกขั้นตอนพร้อมทั้งสรุปข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและชัดเจน

รัชพล กาญจนวารินทร์ (2556 : 11) กล่าวถึง ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยของนักศึกษาและนักวิชาการที่กล่าวไว้สรุปได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดหัวข้อปัญหาและวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าสนใจและยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัดนัก

2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

3. การเสาะค้น การรวบรวม การประเมินผล การคัดเลือกผลงานวิจัย

4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยต้องนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ข้อสรุปที่เป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน และตอบปัญหาการวิจัย

5. การเสนอรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสังเคราะห์งานวิจัย มีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดหัวข้อปัญหา
2. การวิเคราะห์ปัญหา
3. การคัดเลือกและการรวบรวมงานวิจัย
4. การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย
5. การเสนอรายงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดขอบเขตเนื้อหา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ งานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ที่เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในระหว่างปี พ.ศ. 2550 ถึง พ.ศ. 2558 จำนวน 114 เรื่อง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยศึกษา งานวิจัยของ ธวัช วันชูชาติ (2543) และสุทธา รัตนศักดิ์ (2544) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสรุปลักษณะงานวิจัย

2. เลือกประเด็นที่เหมาะสมกับการดำเนินการวิจัยของผู้วิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 ลักษณะทั่วไปของงานวิจัยทาง การเรียนการสอนภาษาไทย

ประเด็นที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

ครุศาสตร์ และจากแหล่งอื่น ๆ ได้แก่ ศูนย์การสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ, โรงเรียนสาธิตปีที่พิมพ์เผยแพร่ และแหล่งที่ผลิตรวมทั้งหมด 3 คณะ มีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุดในปี พ.ศ. 2554 รองลงมาคือปี พ.ศ. 2556

ประเภทของการวิจัยจากแหล่งที่ผลิตรวมทั้งหมด 3 แหล่ง ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง รองลงมาคือ มีการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ และลำดับที่สาม มีการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพ

จำนวนวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์จำนวน 3 ข้อ ประเภทของวัตถุประสงค์การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเป็นส่วนใหญ่ 1 รองลงมาคือ มีการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ และลำดับที่สาม มีการตั้งวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพ

กลุ่มทฤษฎีแนวคิดหลักของงานวิจัย ทฤษฎีและแนวคิดหลักที่ศึกษาในการวิจัยมากที่สุดคือ กลุ่มพัฒนาการทางเข้าใจปัญหาและทางภาษารองลงมา คือกลุ่มการสอน และลำดับที่สาม คือกลุ่มนวัตกรรมและสื่อการสอน

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาวิจัยและแหล่งที่ผลิตมากที่สุด คือ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย วิธีการได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ส่วนใหญ่ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยวิธีแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น รองลงมาคือระดับอุดมศึกษาลำดับที่สาม คือ ระดับประถมศึกษาตอนต้น

การตั้งสมมติฐานของการวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่มีการตั้งสมมติฐาน โดยมีการตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่คือแบบทดสอบ รองลงมาคือ แผนการจัดการเรียนรู้ลำดับที่สาม คือ แบบสอบถาม และผลการวิจัยส่วนใหญ่ได้ผลตามสมมติฐานการและได้ผลตามเกณฑ์

มาตรฐานที่กำหนด

2. สรุปผลการสังเคราะห์การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงคุณลักษณะ

2.1 ด้านวิธีสอน

พบว่างานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงทดลองทั้งหมด 44 เรื่อง สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิจัยด้านวิธีสอนสรุปผลได้ว่า ลักษณะวิธีสอนมี 4 ลักษณะ คือ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสอนกับวิธีสอนแบบปกติ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองด้วยวิธีสอน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสอนกับวิธีสอน และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จากลักษณะดังกล่าวเมื่อวิเคราะห์การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองด้วยวิธีสอน โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านและการเขียน รองลงมาเป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการคิดด้วยวิธีสอนที่ใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ (Six thinking hats) เป็นเทคนิคการคิดอย่างมีระบบ คิดอย่างมีโฟกัส มีการจำแนกความคิดออกเป็นด้านๆ และคิดอย่างมีคุณภาพ เพื่อช่วยจัดระเบียบการคิด ทำให้การคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเทคนิค KWL (Know - Want - Learned) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่าน โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจตนเอง มีการวางแผน ตั้งจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจของตน มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อการดึงมาใช้ภายหลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งวิธีสอนส่วนใหญ่ที่ผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบเป็นวิธีการสอนของต่างประเทศโดยการปรับปรุงเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนกลุ่มทดลอง แต่

อย่างไรก็ตามวิธีสอนทุกวิธีที่นำมาเปรียบเทียบ ล้วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง สูงกว่าการสอนแบบปกติ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการ ใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมเพลง กิจกรรม บทบาทสมมติ และกิจกรรมส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้กับกลุ่มทดลองที่ส่งผล ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สูงขึ้นด้วย ส่วนความพึงพอใจและความสนใจของ ผู้เรียนที่มีต่อวิธีการสอนต่าง ๆ อยู่ในระดับดีและ ดีมาก

2.2 หนังสือและสื่อการเรียนการสอน พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการเรียน การสอนมีทั้งหมด 59 เรื่อง สรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านหนังสือ และสื่อการเรียนการสอนสรุปผลได้ว่า สื่อการเรียน การสอนมี 8 ลักษณะ คือ แบบฝึกเสริมทักษะ สื่อ ที่ใช้เทคโนโลยี ชุดฝึกทักษะ ชุดกิจกรรม หนังสือ ส่งเสริมการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการสอน และสื่อ อื่น ๆ จากลักษณะดังกล่าว พบว่าส่วนใหญ่ผู้วิจัย สร้างแบบฝึกเสริมทักษะแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ เรียน โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้ แบบฝึกเสริมทักษะระหว่างก่อนเรียนและหลัง เรียน และเปรียบเทียบผลการใช้แบบฝึกเสริม ทักษะกับวิธีการสอนแบบปกติ เมื่อมีการสร้างแบบ ฝึกแล้วจึงนำมาหาประสิทธิภาพของแบบฝึก โดย แบบฝึกทั้งหมดถึงเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งผล การวิจัยทุกแบบฝึกล้วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้สื่อ ทั้งนี้งานวิจัยที่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ชุดฝึกทักษะ ชุดกิจกรรม ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทักษะการ อ่านและการเขียน ส่วนงานวิจัยที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษา รองลงมาคือ การพัฒนาและสร้างสื่อที่ใช้เทคโนโลยี โดยสื่อและนวัตกรรมที่ศึกษามากที่สุดคือ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) รองลงมาคือ สื่อ

ประสม สื่อทั้งสองประเภทนี้เน้นวัดผลสัมฤทธิ์ทาง หลักการใช้ภาษา เช่น เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ คำควบกล้ำ เป็นต้น การผลิตสื่อประเภทใช้ โพรแกรมแบบทางตรงและสื่ออิเล็กทรอนิกส์บน เครือข่ายพบเพียงเรื่องเดียว ส่วนสื่อหนังสือส่งเสริม การอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการสอนและสื่ออื่น ๆ เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่าน ทักษะ การเขียน ทักษะการพูด และหลักการใช้ภาษา โดย มีการประเมินคุณภาพโดยอาศัยความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เรียน

2.3 พฤติกรรมของครูและนักเรียน

พบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมของครูและนักเรียนมีจำนวน 4 เรื่อง สรุปผลการวิจัยได้ว่า กลวิธีการมีปฏิสัมพันธ์ในการ เรียนการสอนภาษาไทยระหว่างอาจารย์เจ้าของ ภาษากับนักศึกษาจีนพบว่า รูปแบบที่ใช้ในการมี ปฏิสัมพันธ์ทั้งหมดมี 3 กลวิธี คือ กลวิธีการ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Strategies) คือประสิทธิภาพของผู้พูดในการสื่อ ความหมาย ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกออกมา เป็นคำพูด หรือรหัสภาษาให้สมาชิกในกลุ่มสังคม กลวิธีปรับปฏิสัมพันธ์ (Modified-Interaction Strategies) คือความพยายามของผู้สนทนาที่จะ รักษาสภาพการสนทนาให้ดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และกลวิธีปฏิสัมพันธ์จวัจนภาษาและอวัจนภาษา (Language and body Language Interaction Strategies) คือวิธีการที่จะรักษาช่องทางในการ สื่อสารให้ดำรงอยู่เมื่อเผชิญกับปัญหาในการ สื่อสาร โดยการคิดค้นหาคำพูดหรือท่าทาง ประกอบคำพูดในการสื่อสาร ส่วนรูปแบบที่ใช้ใน การสนทนาทั้งหมดมี 3 รูปแบบคือ กลวิธีการตัด ทอนหรือหลีกเลี่ยง (Reduction or Avoidance Strategies) กลวิธีการทำให้สำเร็จหรือชดเชย (Achievement or Compensatory Strategies)

และ กลวิธีการ 'ร่วมมือ หรือ ปฏิสัมพันธ์' (Cooperative or Interaction Strategies) รูปแบบการสนทนาที่พบมากที่สุดคือ กลวิธีการทำให้สำเร็จหรือชดเชย (Achievement or Compensatory Strategies) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดพยายามใช้เพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสารที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ส่วนผลการศึกษาอุปสรรคปัญหาของการมีปฏิสัมพันธ์และการสนทนาระหว่างอาจารย์สอนภาษาไทยกับนักศึกษาจีน พบว่า เป็นปัญหาที่เกิดจากผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยปัญหาที่เกิดจากนักศึกษา คือ นักศึกษามีข้อมูลเกี่ยวกับสารที่สื่อไปยังอาจารย์แต่ในบางครั้งไม่สามารถสื่อได้ สำหรับปัญหาที่เกิดจากอาจารย์สอนภาษาไทย (ผู้ส่งสาร) คือ อาจารย์ต้องการสนทนากับนักศึกษา แต่นักศึกษาฟังภาษาไทยได้ไม่มากและนักศึกษาบางคนฟังภาษาไทยไม่เข้าใจ ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีพื้นฐานภาษาไทยทำให้สื่อสารไม่เข้าใจ อาจารย์บางท่านมีความรู้พื้นฐานภาษาจีนเพียงเล็กน้อย จึงทำให้ฟังนักศึกษาจีนพูดไม่เข้าใจหรืออาจารย์พูดเร็วมากเกินไปทำให้นักศึกษาฟังไม่ทัน นอกจากนี้โครงสร้างของภาษาไทยและภาษาจีนแตกต่างกันจึงทำให้อาจารย์และนักศึกษาสื่อสารไม่เข้าใจ

2.4 อื่น ๆ

จากผลการศึกษาพบว่า มีงานวิจัยด้านอื่น ๆ จำนวน 7 เรื่อง ดังนี้

1. การพัฒนาวัจนลีลาการออกเสียงควบกล้ำ /ร/, /ล/ และ /ว/ โดยคลินิกภาษาของนักศึกษาจีนชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยยวี่ซี นอร์มอล ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าการอ่านออกเสียงคำควบกล้ำหลังเข้าร่วมโครงการคลินิกภาษา

2. การศึกษาการออกเสียงคำศัพท์ภาษาไทยของนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทยใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาษาไทยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายยังมีความเกี่ยวกับการออกเสียงคำศัพท์ภาษาไทยบางคำออกเสียงยาก

3. การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการเรียนของนักศึกษาจีนวิชาเอกภาษาและวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัย ยวี่ซี นอร์มอล และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจีนวิชาเอกภาษาและวัฒนธรรมไทยในมหาวิทยาลัยยวี่ซี นอร์มอล ใช้วิธีการเรียนโดยเรียนล่วงหน้าและทบทวนบทเรียนหลังเลิกเรียนเป็นหลัก

4. วิเคราะห์ปัจจัยจำแนกกลุ่มความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านนักเรียน ตัวแปรปัจจัยด้านครูผู้สอน ตัวแปรปัจจัยด้านการบริหาร และตัวแปรปัจจัยด้านครอบครัว สามารถจำแนกกลุ่มความสามารถในการอ่านภาษาไทยในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้

5. คลินิกภาษา เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการใช้คลินิกภาษาในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก

6. หลักการพูด วิธีการพูด และมารยาทการพูดของพิธีกรรายการโทรทัศน์ไทยในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้ภาษาด้านการใช้ถ้อยคำ การใช้เสียง แสดงสีหน้า การใช้สายตา การเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อประกอบการ

พูดเป็นหลักการพูดที่สำคัญ

7. การศึกษาตัวละครที่มีลักษณะกำเนิดผิดธรรมชาติในวรรณคดีกลอนนิทานสุนทรภู่ ผลการวิจัยพบว่า มีตัวละครที่มีกำเนิดผิดธรรมชาติทั้งสิ้น 6 ตัว จากวรรณคดี 4 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านการออกเสียงภาษาไทย และการเปรียบเทียบวิธีการเรียนรู้ของนักศึกษาจีน นอกจากนี้เป็นศึกษาปัจจัยและวิเคราะห์ปัญหาการใช้ทักษะการอ่าน การพูดตลอดจนศึกษาด้านวรรณคดี

อภิปรายผลการวิจัย

1. อภิปรายผลการสังเคราะห์ลักษณะทั่วไปของงานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 แหล่งผลิต ผลปรากฏว่างานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทยระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีจำนวน 114 เรื่อง แหล่งที่ผลิต รวมทั้งหมด 3 แหล่ง พบว่ามีแหล่งที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 76 เรื่อง เนื่องจากคณะมนุษยศาสตร์ได้เปิดสอนหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 และเปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตร สาขาวิชาภาษาไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2554 รวมทั้งมีหลักสูตรในโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ซึ่งนักศึกษาในโครงการดังกล่าวมีรายวิชาภาคนิพนธ์ในภาคเรียนที่สองของชั้นปีสุดท้าย เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาที่เปิดสอนหลักสูตรเกี่ยวกับภาษาไทยนั้น จึงพบว่าคณะมนุษยศาสตร์เป็นแหล่งที่ผลิตงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับการเรียนการสอนภาษาไทยมากที่สุด

1.2 กลุ่มทฤษฎีและแนวคิดหลักของงานวิจัย ทฤษฎีและแนวคิดหลักที่ศึกษาในการวิจัยมากที่สุดคือ กลุ่มพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและทางภาษา จำนวน 108 เรื่อง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเป็นงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย ผู้วิจัยจึงได้เลือกทฤษฎีและแนวคิดหลักกลุ่มพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและทางภาษา สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 47 - 49) ที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development) ของเพียเจต์ มีแนวคิดที่เด็กเรียนรู้ได้จากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ทำให้เด็กเกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม ไปจนถึงขั้นนามธรรมได้

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่คือ แบบทดสอบ จำนวน 97 เรื่อง เนื่องจากการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง หลังจากทดลองไปแล้วผู้วิจัยย่อมอยากทราบผลการทดลอง จึงเลือกใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดประสิทธิผล ผลการค้นพบข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธา รัตนศักดิ์ (2545:88) ได้สังเคราะห์การสังเคราะห์งานวิจัย สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2536 - 2543 จำนวน 83 เรื่อง พบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนมากคือ แบบทดสอบ

2. อภิปรายผลการสังเคราะห์การวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเชิงคุณลักษณะ

จากงานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย ระหว่างปีการศึกษา 2550 - 2558 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิจัยด้านวิธีสอน

อภิปรายผลได้ว่า ลักษณะวิธีสอนมี 4 ลักษณะ คือ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสอนกับวิธีสอนแบบปกติ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองด้วยวิธีสอน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีสอนกับวิธีสอน และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ จากลักษณะดังกล่าวเมื่อวิเคราะห์การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการทดลองด้วยวิธีสอน สอดคล้องกับคำกล่าวของกิตติ รัตนราช (2550 : 1-3) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอน (Teaching Model) คือ แบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบ อย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้หรือการสอนที่รูปแบบนั้นยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านหนังสือและสื่อการเรียนการสอนอภิปรายผลได้ว่า สื่อการเรียนการสอนมี 8 ลักษณะ คือ แบบฝึกเสริมทักษะ สื่อที่ใช้เทคโนโลยี ชุดฝึกทักษะ ชุดกิจกรรม หนังสือส่งเสริมการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ ชุดการสอน และสื่ออื่น ๆ จากลักษณะดังกล่าว พบว่าส่วนใหญ่ผู้วิจัยสร้างแบบฝึกเสริมทักษะแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้เรียน โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกเสริมทักษะระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับวิธีการสอนแบบปกติ เมื่อมีการสร้างแบบฝึกแล้วจึงนำมาหาประสิทธิภาพของแบบฝึก โดยแบบฝึกทั้งหมดถึงเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งผลการวิจัยทุกแบบฝึกล้วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้สื่อ แสดงว่าสื่อการเรียนการสอนช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของ

ผู้เรียนมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ดังที่ รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร (2550:75-76) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนคือช่วยให้เนื้อหาความรู้ที่สอนมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น กระตุ้นและสร้างความสนใจของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้เพลิดเพลิน สนุกสนานและไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเรียนรู้เนื้อหาได้มากขึ้นในเวลาที่น่า้อยลง ผู้เรียนสามารถเอาชนะข้อจำกัดทางกายภาพ และสามารถนำเสนอเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในบริบทของการเรียนรู้นอกจากนี้ยังทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการเรียน และเกิดการเรียนอย่างกระตือรือร้น ประการสำคัญคือผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ และกระบวนการแก้ปัญหาและเป็นเครื่องชี้แนะ การตอบสนองของผู้เรียน

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทำให้ต้องค้ำความรู้หลายด้านเช่น วิธีการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เช่น เทคนิคหมวก 6 ใบ และเทคนิค KWL เป็นต้น สื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะเสริมความเข้าใจให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลาย เช่นแบบฝึกเสริมทักษะ สื่อที่ใช้เทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหนังสือและสื่อการเรียนการสอน จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่าหนังสือและสื่อการเรียนการสอน มีผู้ทำวิจัยมากที่สุด หนังสือและสื่อการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักเรียนหลังการใช้หนังสือและสื่อการเรียนการสอนมีค่าสูงขึ้น ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรนำสื่อไปใช้ในการเรียนการสอนให้มากที่สุด เพื่อให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

2. ด้านวิธีการสอน จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่าวิธีการสอนด้วยรูปแบบต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ ดังนั้นครูผู้สอนควรนำวิธีการสอนด้วยรูปแบบต่าง ๆ อาทิ เทคนิคหมวก 6 ใบ และเทคนิค KWL ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

3. ควรนำข้อค้นพบจากการงานวิจัยนี้ไปศึกษาค้นคว้า หาแนวทางเพื่อพัฒนาหรือสร้างสรรค์เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการเรียนการสอนภาษาไทยและควรเป็นการดำเนินงานลักษณะของงานวิจัยและพัฒนา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาไทย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 - 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 114 เรื่อง พบว่ามีบางกลุ่มไม่มีการวิจัยเช่น หลักสูตร สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาไทย จึงควรส่งเสริมให้มีการวิจัยในกลุ่มที่ยังขาดงานวิจัย เพื่อที่ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจจะได้นำผลการศึกษาไปใช้ในลำดับต่อไป

2. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเปรียบเทียบกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยอื่นที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

3. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยในส่วนของทักษะทางภาษา พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาด้านทักษะการพูดและด้านวรรณคดี วรรณกรรมค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยควรให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านการพูดและวรรณคดีวรรณกรรมให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2550).คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย เรื่องสร้างเด็กให้อ่านเก่งอ่านเร็ว.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การค้ำของสำนักงาน สกสค.
- _____. (2554). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2554.
30 ธันวาคม 2554.
- กิตติ รัตนราช.(2550).วิธีการสอน.โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม:ฝ่ายวิชาการ.
- ธวัช วันชูชาติ. (2543). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ระหว่างปีการศึกษา
2535-2540. สถาบันราชภัฏนครสวรรค์. จังหวัดนครสวรรค์.
- ปรีวัตร เชื้อนแก้ว.(2551). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประเมินผลใน
ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
สืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLis Digital Collection.
- ปราณี พิพัฒน์สถิตกุล.(2556).การสังเคราะห์งานวิจัยด้านนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิเคราะห์
อภิमान. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.สืบค้นจาก
ฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLis Digital Collection.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2505). พระบรมราชโองาตและพระราชดำรัส.
กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย. (2543). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา : การพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. สืบค้นเมื่อ 1กันยายน 2558
- รัชพล กาญจนาวารินทร์. (2556). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ
สื่อสารเพื่อการบริหารการศึกษา.(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่. สืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLis Digital Collection
- รุ่งโรจน์ พงศ์กิจวิฑูร.(2550).เทคโนโลยีการศึกษา.นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิญญา วิศาลาภรณ์. (2540). การวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : คอมแพคท์พรี้น.
- วรรณิ โสมประยูร. (2539). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.

- สยาม กาวิละ.(2550). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สืบค้นจากฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLis Digital Collection.
- สุทธา รัตนศักดิ์. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัย สาขาวิชาการสอนภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2536-2543. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต(การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2552).รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักสื่อสารองค์กร, http://www.crru.ac.th/showNEWS.php?topic_id=808, 2558) มร.ชร.จัดอบรมนักวิจัย ภาษาอังกฤษ
- อุทุมพร จามรमान. (2531ก). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะเล่มที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดฟีนีพิบลิชชิง.

การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยารับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน
A study of Componential analysis of the Verb “to carry”
in Standard Thai

กรชนก นันทกนก
 Kornchanok Nanthakanok

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยารับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน โดยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมายและวิธีการวิเคราะห์อรรถลักษณะ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางความหมายย่อยที่ประกอบกันเป็นความหมายของคำและรายละเอียดทางความหมายย่อยที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคำ โดยรวบรวมคำกริยาที่มีความหมายแสดงถึงการรับน้ำหนักจากสิ่งของหรืออวัยวะส่วนต่าง ๆ ในร่างกาย ซึ่งสิ่งของ หรืออวัยวะส่วนต่าง ๆ นั้น อาจจะมีการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวก็ได้ จำนวน 32 คำ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ผลการศึกษาพบว่า คำกริยารับน้ำหนักมีองค์ประกอบทางความหมายหลักอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ลักษณะของเครื่องมือที่ทำให้เกิดการรับน้ำหนัก ลักษณะการรับน้ำหนักจากวัตถุ และลักษณะสภาพของวัตถุจากการรับน้ำหนัก แต่ละองค์ประกอบจะมีองค์ประกอบย่อยทางความหมาย ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับการใช้คำต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาษา อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการให้คำจำกัดความของคำที่ชัดเจนในพจนานุกรมด้วย

คำสำคัญ : การวิเคราะห์อรรถลักษณะ, คำกริยารับน้ำหนัก, ภาษาไทยมาตรฐาน

Abstract

This research aims to analyze the component of various carrying words used in standard Thai that distinction of the meaning between words can be revealed. The research was conducted in the area of semantic field by collecting the various carrying words in Thai Dictionary. There were a total of 36 words. Componential analysis defines the basic semantic component in the field and distinctive semantic component of each word. The result of this study revealed that the basic component of semantic field as the Verb “to carry” (carrying words) can be divided in to 3 aspects: (1) the characteristic of tools used for supporting weight, (2) the characteristic of supporting weight and (3) the characteristic of things supported the weight. The semantic component and the distinctive component of each word are based on these basic components. In addition, the meanings of a group of carrying words in Standard Thai can be clearly described and be useful for making the dictionary definition.

Keywords: Componential analysis, verb “to carry” in Thai language, Standard Thai

ความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของมนุษย์ เป็นสื่อของความรู้สึก นึกคิด ไม่ว่าจะ เป็นภาษาใบ้ ภาษาพูด ภาษาเขียน หรือภาษาสัญลักษณ์ ล้วนแล้วแต่เป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารทั้งสิ้น ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของภาษา โดยการใชภาษาของคนในสังคมจะต้องมีการตกลงยอมรับใช้กันในสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้ ภาษายังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของบรรพบุรุษที่ได้บันทึกและถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การศึกษาภาษาต้องอาศัยการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดการเรียนรู้ภาษานั้น ไม่ใช่สัญชาตญาณหรือพันธุกรรม แต่เป็นสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นสังคมหรือกลุ่มผู้ใช้ภาษา เช่น เด็กไทยไปอยู่กับครอบครัวชาวต่างชาติตั้งแต่เป็นทารก ย่อมจะพูดภาษาต่างชาตินั้นได้เหมือนคนในครอบครัวนั้น และถ้าไม่ได้เรียนภาษาไทยเลย ก็ จะพูดภาษาไทยไม่ได้ (รุ่งอรุณ ทิมชุมเห็ดเยียร, 2549: 10) การเรียนรู้ภาษาต้องอาศัยการสื่อสารเพื่อสื่อความจากผู้พูดไปยังผู้ฟังได้ครบถ้วน ซึ่งการเข้าใจสารที่ส่งนั้นอย่างถูกต้อง ก็หมายความว่าเข้าใจความหมายของสารที่ได้รับ วิจิตรพันธ์ ภาณุพงศ์ (2522: 5) กล่าวว่า ในการเรียนรู้คำศัพท์ เราต้องรู้ว่าคำแต่ละคำมีความหมายอะไรได้บ้าง และใช้อย่างไร ในโอกาสใด ใช้ควบคู่กับคำใดบ้าง ดังนั้นความหมายจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาษา

การศึกษาเรื่องความหมายในภาษาสามารถศึกษาได้ทุกระดับของภาษาไม่ว่าจะเป็นระดับเสียง ระดับคำ ระดับวลี ระดับอนุภาค ระดับประโยค หรือระดับข้อความ ในการศึกษาเรื่องความหมายมักจะศึกษารูปภาษา ซึ่งอาจจะประกอบด้วยหน่วยคำเพียงหน่วยเดียว หรือหลาย

หน่วยก็ได้ ในความหมายระดับคำ มักจะถือว่าความหมายของคำเป็นสิ่งที่นำมาแยกแยะออกเป็น ส่วนความหมายย่อยได้ (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์, 2533: 298) การวิเคราะห์ความหมายของคำสามารถทำได้หลายวิธี โดยวิธีหนึ่งที่ได้รับการนิยมนิยม คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) เป็นการวิเคราะห์ส่วนประกอบของความหมายของคำแต่ละคำ ความหมายหนึ่ง ๆ ของคำแต่ละคำ จะเรียกว่า “หน่วยอรรถ” หน่วยอรรถจะประกอบด้วย ส่วนความหมายย่อย เรียกว่า อรรถลักษณะ (semantic feature) โดยอาศัย ถ้อยคำในภาษาใดภาษาหนึ่งมาอธิบายอรรถลักษณะ เนื่องจากยังไม่มีสัญลักษณ์สากลที่จะถ่ายทอดอรรถลักษณะในภาษาต่างๆ ได้ (พรพิลาศ เรื่องโชติวิทย์, 2535: 67) งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีการศึกษาความหมายในภาษาจำนวนมาก โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย อาทิ การศึกษาคำกริยาประเภทคำตัดในภาษาไทย และภาษาขมุ (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2530) การศึกษาคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย (กิตติศักดิ์ ใจอารี, 2543) และการศึกษาคำเรียกญาติในภาษาไทย (Prasithathsint, 2001) ในภาษาไทยมีคำกริยาหลายคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เมื่อค้นหาความหมายในพจนานุกรมที่เป็นหนังสือรวมความหมาย ของคำไว้ตามลำดับอักษรแล้ว พบว่า ความหมายที่พบในพจนานุกรมนั้นเกิดจากการอธิบายความโดยใช้อีกคำหนึ่งมาอธิบาย โดยไม่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าคำแต่ละคำนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำคำกริยาที่อยู่ในหมวดที่มีความหมายแสดงการรับน้ำหนัก (to carry) ในภาษาไทยมาตรวจสอบ มาศึกษา

ตารางที่ 1 คำกริยารับน้ำหนักรวมทั้งหมด 32 คำ

คำศัพท์	ตัวอย่าง	คำศัพท์	ตัวอย่าง
เกาะ	เกาะประตู่ เกาะแขน	ฉวย	ฉวยกระเป่า
กำ	กำมือ กำดินสอ	ถือ	ถือสมุด ถือกระเป่า ถือรองเท้า ถือเงิน
คาบ	คาบดินสอ คาบไม้	ทูน	เอาของทูนหัว
คืบ	คืบน้ำแข็ง คืบถ่าน	เทิน	เอาของเทินหัว
คว่ำ	คว่ำกระเป่า คว่ำมือ	แบก	แบกกระสอบ แบกเป้
คอน	คอนของ (สิ่งของ)	ยก	ยกไม้ ยกมือ ยกถาด
หยิบ	หยิบขนม หยิบกระเป่า	พ่วง	พ่วงของ พ่วงรถ
คล้อง	คล้องแขน คล้องคอ	หนีบ	หนีบกระดาก
หาบ	หาบของ (สิ่งของ)	ฉุด	ฉุดแขน คนถูกฉุด
หาม	หามคนไข้ หามเกี้ยว	ลาก	ลากซุง ลากรถ
หิ้ว	หิ้วถุง หิ้วกระเป่า	ประคอง	ประคองคนแก่
หอบ	หอบหนังสือ	พุง	พุงคนเจ็บ
โหน	โหนรถ	อุ้ม	อุ้มเด็ก อุ้มลูกหมา
ห้อย	ห้อยคอ ห้อยแขน/ขา	โอบ	โอบไหล่ โอบเอว
ซ้อน	ซ้อนปลา	ตัก	ตักข้าว ตักแกง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำคำกริยารับน้ำหนักที่รวบรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์ความหมายโดยใช้แนวการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis) หาอรรถลักษณะของคำกริยาแต่ละคำ เพื่อหาองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยของคำกริยาที่มีความหมายรับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน

2.2 เมื่อได้องค์ประกอบหลักทางความหมาย หรืออรรถลักษณะของคำทุกคำแล้ว นำคำกริยารับน้ำหนักแต่ละคำมาจัดหมวดหมู่ทางความหมายตามอรรถลักษณะที่ปรากฏ เนื่องจากเมื่อแยกองค์ประกอบหลักแล้วจะมีอรรถลักษณะที่เป็น

ละเอียดแยกออกมาเป็นจำนวนมาก เรียกว่า องค์ประกอบย่อยของคำ ซึ่งส่วนนี้มีทั้งที่มีความหมายร่วมกัน ความหมายใกล้เคียงกัน และมีความหมายที่แตกต่างกัน

2.3 นำผลการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยารับน้ำหนักที่ศึกษา มาเปรียบเทียบกับ การให้คำจำกัดความในพจนานุกรม

ผลการวิจัย

ในภาษาไทยมาตรฐานมีคำกริยาจำนวนหนึ่ง ที่มีความใกล้เคียงกันทางความหมาย เจ้าของภาษาได้ใช้คำเหล่านั้นอย่างเคยชิน โดยอาจไม่ได้

สังเกตว่าการที่เลือกใช้คำต่างๆ นั้นมีนัยสำคัญทางความหมายอยู่ เพราะผู้ใช้ก็ได้เลือกใช้คำกริยากับการกระทำหนึ่ง ๆ ซึ่งบางครั้งไม่สามารถใช้คำอื่นมาแทนได้ อีกทั้งบางคำที่ใช้มีความเกี่ยวกับการมองโลกของคนในแต่ละสังคมว่า คนในสังคมที่ใช้คำนั้น ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการกระทำนั้น ๆ มากหรือน้อยเพียงใดและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของสังคมนั้นอย่างไร เมื่อค้นหาความหมายของคำกริยาในพจนานุกรมที่เป็นหนังสือรวมความหมายของคำไว้ตามลำดับอักษรแล้ว พบว่า ความหมายที่พบในพจนานุกรมนั้น บางส่วนเกิดจากการอธิบายความโดยใช้อีกคำหนึ่งมาอธิบาย โดยไม่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่าคำแต่ละคำนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร ในคำกริยาในหมวดที่มีความหมายแสดงการรับน้ำหนัก (to carry) ในภาษาไทยมาตรฐานก็เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยพบว่ายังมีคำจำนวนมากที่ไม่ได้มีการอธิบายความหมายอย่างชัดเจน จึงรวบรวมคำกริยาหมวดนั้นมาศึกษาองค์ประกอบทางความหมาย ซึ่งมีผลการศึกษา ดังนี้

1. องค์ประกอบหลักทางความหมาย

ในการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำกริยารับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้วิธีการศึกษาจากการประกอบกันขึ้นมาเป็นความหมายของคำนั้น จำนวน 32 คำ พบว่า คำกริยารับน้ำหนัก มีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ

1.1. ลักษณะของเครื่องมือที่ทำให้เกิดการรับน้ำหนัก

1.2 ลักษณะการรับน้ำหนักจากวัตถุ

1.3 ลักษณะสภาพของวัตถุจากการรับน้ำหนัก

จากนั้นจึงนำองค์ประกอบหลักทางความหมายทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นหลักในการหาองค์ประกอบย่อย หรือรายละเอียดที่เป็นส่วนประกอบของความหมายที่เป็นลักษณะเฉพาะของคำแต่ละคำ โดยการนำความหมายของคำที่ได้จากการเปรียบเทียบในพจนานุกรม มาสร้างองค์ประกอบทางความหมายเฉพาะคำ จากการศึกษาพบว่า มีโครงสร้าง ดังนี้

1.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ทำให้เกิดการรับน้ำหนัก พบ 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 การใช้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะในการทำกริยา

1.1.2 การใช้อุปกรณ์ในการทำกริยา

1.2 ลักษณะการรับน้ำหนักจากวัตถุ

1.2.1 จำนวนของผู้ทำกริยาหรือวัตถุที่ใช้ทำกริยา

1.2.2 การรับน้ำหนักในขณะทำกริยา

1.2.3 การสัมผัสวัตถุขณะทำกริยา

1.2.4 ความเร็วขณะทำกริยา

1.3 ลักษณะสภาพของวัตถุจากการรับน้ำหนัก แบ่งได้ 2 ส่วน คือ

1.3.1 สภาพของวัตถุ เป็นสภาพก่อนที่จะเกิดการทำกริยาและสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากทำกริยา ซึ่งจะครอบคลุมถึงวิธีที่ทำกริยานั้นๆ กับวัตถุ

1.3.2 การเคลื่อนที่ของวัตถุ เป็นผลที่เกิดต่อเนื่องจากการทำกริยา

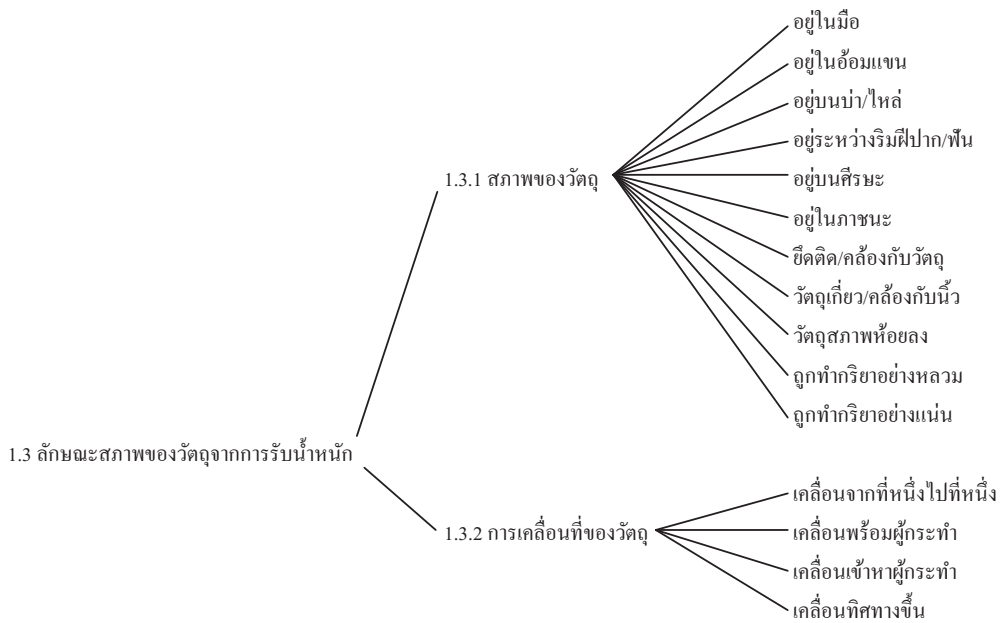
2. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ

องค์ประกอบหลักทางความหมายของคำ มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบย่อยทางความ

หมายในแง่ที่เป็นความหมายหลัก ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์เบื้องต้นในการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางความหมาย หรืออรรถลักษณะของคำกริยารับน้ำหนักแต่ละคำ แม้ว่าในเบื้องต้นจะต้องประกอบหลักทางความหมายของคำแล้ว แต่ในการวิเคราะห์คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันนั้น ยังต้องอาศัยความหมายย่อย หรืออรรถลักษณะย่อย มาใช้ในการอธิบายความแตกต่างทางความหมายของคำ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบจึงมีความสำคัญกับการวิเคราะห์ความหมายทุกส่วน

ตัวอย่าง แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางความหมาย

3. การจัดหมวดหมู่ทางความหมาย

การนำองค์ประกอบทางความหมายย่อยของคำกริยารับน้ำหนักแต่ละคำมาจัดหมวดหมู่ทางความหมาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยใช้องค์ประกอบหลักทางความหมายเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดกลุ่ม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง การพิจารณาองค์ประกอบทางความหมายของคำกริยารับน้ำหนัก
คำว่า แบก กับ หาม

ตารางที่ 2 ตัวอย่าง การพิจารณาองค์ประกอบทางความหมายของคำกริยารับน้ำหนัก “แบก” และ “หาม”

อรรถลักษณะ / คำกริยา	บ่า/ไหล่ รับน้ำหนัก	หลังรับน้ำ หนัก	วัตถุเป็น ของแข็ง	วัตถุขนาด ใหญ่	วัตถุ น้ำหนัก มาก	ยกวัตถุขึ้น พาไป
แบก	+	+	+	+	+	+
หาม	+	-	+	+	+	+

จากตารางที่ 2 พบว่า คำว่า “แบก” และ “หาม” ความหมายที่ใกล้เคียงกันมาก คือ การรับน้ำหนักของวัตถุที่มีน้ำหนักมาก ขนาดใหญ่ แล้วยกขึ้นพาไปที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งอรรถลักษณะที่ทำให้ความหมายของทั้ง 2 คำนี้แตกต่างกัน มีอยู่ 2 อรรถลักษณะ คือ ส่วนที่ใช้รับน้ำหนัก

โดย คำว่า “แบก” ส่วนที่ใช้รับน้ำหนัก สามารถเป็นได้ทั้งส่วนบ่า ไหล่ และหลัง ในทางตรงกันข้าม คำว่า “หาม” ส่วนที่รับน้ำหนักนั้น จะเป็นส่วนบ่า และไหล่ เท่านั้น

ส่วนจำนวนของผู้กระทำกริยา คำว่า “แบก” จะใช้ผู้ทำกริยานั้นๆ เพียงคนเดียว แต่คำว่า “หาม” จะต้องใช้ผู้ทำกริยาอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป ในการทำกริยายกวัตถุขึ้นแล้วพาไปที่ใดที่หนึ่ง

คำว่า กำ เกาะ หยิบ จับ

ตารางที่ 3 ตัวอย่าง การพิจารณาองค์ประกอบทางความหมายของคำกริยารับน้ำหนักร “กำ” “เกาะ” “หยิบ” และ “จับ”

อรรถลักษณะ / คำกริยา	นิ้วทำ กริยา	ฝ่ามือทำ กริยา	วัตถุ ของแข็ง	วัตถุขนาด เล็ก	สภาพวัตถุ อยู่ในฝ่ามือ	สภาพวัตถุ ถูกรัดแน่น	สภาพวัตถุ เคลื่อนที่
กำ	+	+	+	+	+	+	-
เกาะ	+	-	+	±	-	-	-
หยิบ	+	-	+	+	-	-	+
จับ	+	+	+	±	+	-	-

จากตาราง พบว่า คำกริยารับน้ำหนักที่ใช้ส่วนนิ้วมือกับฝ่ามือของคำว่า “กำ” “เกาะ” “หยิบ” “จับ” มีอรรถลักษณะที่ทำให้คำแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกัน คือ ส่วนที่ใช้ทำกริยา การทำกริยาต่อวัตถุ และ สภาพการเคลื่อนที่ของวัตถุ

โดยส่วนที่ใช้ทำกริยาที่เป็นฝ่ามือ พบว่า คำว่า “กำ” และ “จับ” จะมีส่วนของวัตถุที่สัมผัสกับฝ่ามือ แต่ในคำว่า “กำ” “เกาะ” และ “หยิบ” พบว่าส่วนของวัตถุไม่ได้สัมผัสกับฝ่ามือเลย

สภาพของวัตถุในฝ่ามือ พบว่า คำว่า “กำ” เป็นคำกริยาที่กระทำต่อวัตถุโดยการรัดวัตถุอยู่ในฝ่ามืออย่างแน่น ส่วนคำอื่นๆ อาจจะรัดวัตถุในมืออย่างแน่นหรือไม่แน่นก็ได้

สภาพการเคลื่อนที่ของวัตถุ พบว่า คำว่า “หยิบ” เป็นคำกริยารับน้ำหนักคำเดียวที่วัตถุเกิดการเคลื่อนที่เมื่อทำกริยา

ผลการศึกษาองค์ประกอบของคำกริยาที่มีความหมายรับน้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐานจำนวน 32 คำ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยทางความหมายของคำกริยา และนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยในที่นี้ได้แสดงตัวอย่างบางส่วน ดังนี้

เกาะ เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นนิ้วมือ หรือที่เป็นวัตถุยึดติดกับสิ่งของ
2. ทำให้วัตถุที่ถูกกระทำกริยานั้นทรงตัวอยู่หรือเกี่ยวให้อยู่ไม่แยกจากกัน
3. สภาพของอวัยวะหรือ สิ่งของที่ใช้ทำกริยาอยู่ติดกับสิ่งที่ถูกเกาะ
4. โดยมีอาจมีลักษณะการยึดติดของวัตถุทั้งแบบถาวรและไม่ถาวร

คล้อง เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นแขน หรือวัตถุที่มีลักษณะเป็นห่วง หรือเป็นสายยาวสัมผัสกับสิ่งของ
2. สิ่งที่ใช้รับน้ำหนักมีลักษณะพาดเกี่ยว หรือพันล้อมรอบสิ่งของที่ถูกทำกริยา
3. สภาพของ สิ่งของที่ถูกทำกริยาจะ

มีอวัยวะที่เป็นแขน หรือวัตถุที่เป็นห่วง หรือเป็นสายยาวมาเกี่ยว พาด หรือพันล้อมรอบอยู่ อย่างหลวม ๆ ไม่รัดแน่นจนเกินไป

ห้อย เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นขา หัว แขน หรือวัตถุที่มีขนาดเล็กมาก เช่น จี้ พวงกุญแจ
2. ทำให้อวัยวะ หรือวัตถุมีลักษณะทิ้งตัวลงข้างล่างโดยอวัยวะหรือวัตถุไม่สัมผัสพื้นดินและ สามารถแกว่งไปมาในอากาศได้ เรียก ห้อยขา ห้อยแขน หรือทำให้อวัยวะส่วนหัวกลับด้านหันลงมาทางพื้นดิน เรียก ห้อยหัว
3. วัตถุที่มีขนาดเล็กและมีลักษณะทิ้งตัวลงข้างล่าง โดยไม่สัมผัสพื้นดิน จะเกี่ยวหรือยึดติดกับตัวยึดแล้วมีส่วนปลาย หรือบางส่วนย่อยลง
4. สิ่งที่ถูกทำกริยาจะมีสภาพห้อยหรือย่อยลงมาข้างล่างหรือยื่นออกมาจากตัวยึดเล็กน้อย

หิ้ว เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นนิ้วมือ หรือ แขน
2. เกี่ยว คล้อง สอดเข้ากับสิ่งของวัตถุ ที่มีห่วง สายคล้อง หรืออวัยวะที่คล้องแขนได้
3. อวัยวะที่รับน้ำหนักมีลักษณะห้อย
4. ทำให้วัตถุที่ถูกกระทำกริยานั้นจะอยู่ในลักษณะที่ย้อยลงมาข้างล่าง โดยไม่สัมผัสพื้นดิน หรือ สิ่งที่ถูกทำกริยาเป็นร่างกายคน จะมีทั้งน้ำหนักทั้งหมดโดยมีอวัยวะบางส่วนย่อยลงมา เรียก หิ้วปีก
5. สิ่งที่ย้อยโดยปกติ หากไม่ใช่ร่างกายจะเป็นวัตถุขนาดเล็ก แต่มีขนาดใหญ่กว่าวัตถุที่ใช้กับคำว่า ห้อย

จับ เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นมือทั้งฝ่ามือ สัมผัสกับวัตถุ หรืออวัยวะ
2. ทำให้วัตถุที่ถูกกระทำกริยานั้นติดกับฝ่ามือ โดยวัตถุไม่หลุดจากฝ่ามือง่ายๆ
3. สภาพของมือที่ใช้ทำกริยามีลักษณะคว่ำหรือหงายก็ได้ขณะทำกริยา
4. ขณะทำกริยา วัตถุอาจจะมีการเคลื่อนที่ หรือไม่เคลื่อนที่ก็ได้
5. ขณะทำกริยา ผู้ทำกริยาอาจเคลื่อนที่ไปพร้อมกับวัตถุที่ถูกทำกริยาได้

กำ เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นมือทั้งฝ่ามือ สัมผัสกับวัตถุ หรืออวัยวะอย่างแน่น
2. ทำให้วัตถุที่ถูกกระทำกริยานั้นอยู่ในฝ่ามือ

3. สภาพของอวัยวะที่ใช้ทำกริยานั้น นิ้วทุกนิ้วขตรวมกัน สิ่งที่ถูกทำกริยานั้นอยู่กลางฝ่ามือและถูกรัดแน่น ด้วยฝ่ามือและนิ้วทั้งหมด

4. ลักษณะของวัตถุจะอยู่ในฝ่ามือไม่หลุดง่าย ๆ

หยิบ เป็นกริยารับน้ำหนัก ที่กระทำโดย

1. ใช้อวัยวะที่เป็นนิ้วมือสัมผัสกับวัตถุ
2. ทำให้วัตถุเกิดการเคลื่อนที่ โดยใช้ นิ้วมือสัมผัสกับวัตถุ โดยไม่แน่นจนเกินไป
3. วัตถุที่ถูกทำกริยามีขนาดเล็กพอจับได้ด้วยมือเดียว ไม่ใหญ่มาก หรือมีลักษณะแบนบาง เบาก็ได้

สรุปและอภิปรายผล

ในการวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยา ใช้น้ำหนักในภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งหมด 32 คำ พบว่า คำกริยาใช้น้ำหนักมีองค์ประกอบทางความหมายหลักอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ ลักษณะของเครื่องมือที่ทำให้เกิดการรับน้ำหนัก ลักษณะการรับน้ำหนักจากวัตถุ และลักษณะสภาพของวัตถุจากการรับน้ำหนัก ซึ่งคำกริยาในแต่ละคำจะมีส่วนประกอบย่อยทางความหมายที่เป็นส่วนแสดงให้เห็นความแตกต่างของคำแต่ละคำ นอกจากนี้จะพบถึงองค์ประกอบหลักในการใช้คำกริยาใช้น้ำหนักแล้ว ยังพบประเด็นอื่นทางความหมายที่น่าสนใจ ดังนี้

คำว่า หิ้ว อาจมีความเป็นไปได้ว่า เดิมใช้คำว่า หิ้ว เป็นคำทั่วไป ใช้กับการทำกริยาที่สิ่งใดก็ได้ ที่มีสายเกี่ยว หรือ คล้องกับอวัยวะส่วนบ่าหรือไหล่ และนิ้วมือ เมื่อมีการยืมคำเขมร คือคำว่า สะพาย หรือ ตะพาย เข้ามานำมา ใช้กับวัตถุที่มีสายคล้องกับบ่าหรือไหล่ จึงทำให้ขอบเขตของคำว่า หิ้ว เฉพาะเจาะจง โดยใช้สายคล้องหรือเกี่ยวกับนิ้วมือเท่านั้น ข้อเสนอพื้นฐานนี้อาจเป็นไปได้ ดังที่ ปราณี กุลละวณิช (2526) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของภาษา ว่า “ภาษายังมีลักษณะประหยัดด้วย กล่าวคือ โดยทั่วไปในภาษาจะไม่อนุญาตให้มีรูปคำ 2 รูป มีความหมายเหมือนกันทุกประการ เมื่อมีการยืมคำเข้ามาในภาษา และคำๆ นั้นมีความหมายเหมือนกับคำที่มีอยู่ภาษาเดิม คำที่มีอยู่ในภาษาเดิมหรือคำที่ยืมเข้ามาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย เพื่อให้คงอยู่ในภาษาทั้งคู่” แต่จากข้อสันนิษฐานนี้ยังไม่มีหลักฐานทางภาษายืนยันที่แน่ชัด

คำว่า แบก คือ การใช้บ่า หรือไหล่ ใช้น้ำ

หนักจากวัตถุที่มีขนาดใหญ่และหนัก โดยยกขึ้นแล้วพาไป วัตถุมีการเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง พร้อมผู้กระทำกริยา ในการการใช้คำว่า แบก ในชีวิตประจำวันพบว่า มีการใช้คำว่าแบกกับสิ่งที่มีขนาดเล็ก เช่น คำว่า แบกเป้ ซึ่งไม่ตรงกับอรรถลักษณะของคำว่า แบก แต่จากตัวอย่าง แบกเป้ พบว่า มีการนำอรรถลักษณะของ คำว่า แบก คือ มีน้ำหนักมาก มาใช้เพื่อแสดงความหมายว่า เป้มีน้ำหนักมาก จึงใช้คำกริยาว่า แบก ที่มีความหมายถึงการรับน้ำหนักของสิ่งของที่มีน้ำหนักมาก ในการประกอบคำ

ความหมายของคำว่า ห้าม คือ การใช้บ่า หรือไหล่รับน้ำหนักของสิ่งที่มีขนาดใหญ่และหนัก ยกขึ้นแล้วพาไป โดยมีผู้กระทำกริยาอย่างน้อยสองคนขึ้นไป ซึ่งการห้ามอาจมีการใช้เครื่องมือรองรับน้ำหนักด้วย เช่น กระดาน หรือ เพล จากตัวอย่างการใช้ คำว่า ห้าม ในการสนทนา พบว่า มีการใช้คำว่า ห้ามกับ สิ่งที่มีความหมายในเชิงไม่เป็นมงคล เช่น ห้ามส่งโรงพยาบาล ห้ามศพ เป็นต้น อีกทั้งยังมีการใช้คำว่า “ห้าม” กับสิ่งที่เป็นสิ่งที่ได้รับการยกย่อง นับถือ เช่น ห้ามพระ ห้ามเกี้ยว เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงภาพรวมแล้ว คำว่า “ห้าม” จะถูกใช้กับทั้งสิ่งที่ไม่เป็นมงคลและเป็นมงคล รวมถึงสิ่งที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ด้วยตัวเองได้

ปัจจุบัน พบว่า มีการนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกัน เพื่อใช้ในการสนทนา หรือเรียกกริยาอาการต่างๆ เช่น คำว่า “ห้าม” ซ้อนกับ “แบก” เป็น “แบกห้าม” และ คำว่า “หาบ” ซ้อนกับ “คอน” เป็น “หาบคอน” ลักษณะเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึง การมองโลกของคนในสังคมปัจจุบัน ในการเลือกใช้คำที่มีความหมายของคำกริยาใกล้เคียงกันที่นำมาซ้อนกันนั้น

ว่า คนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการสื่อสารและความเข้าใจระหว่างผู้สื่อสารด้วยกัน คำนี้ถึงความสะดวกในการสื่อสารโดยไม่ได้พิจารณาถึงรายละเอียดทางความหมายของคำ เนื่องจากคำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันมาก เมื่อมีการใช้คำกริยาที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันในการสื่อสาร อาจมีความเป็นไปได้ว่า ความหมายของคำกริยาคำใดคำหนึ่งที่ถูกนำมาซ้อนนั้นอาจจะเกิดการกลายความหมายหรือเปลี่ยนความหมายได้ เมื่อความหมายของคำเกิดการเปลี่ยนแปลงแต่คำกริยานั้นยังคงถูกใช้อยู่ในลักษณะของคำซ้อน นั่นอาจเป็นหลักฐานทางภาษาที่แสดงให้เห็นว่า เดิมคำซ้อนเหล่านั้นมีความหมายที่แตกต่างกัน หรืออาจมีความเป็นไปได้ว่า คนในสังคมนำคำที่คล้ายกันมากมาใช้ควบกัน เพราะกลัว สับสนไม่รู้จะใช้คำไหน และสื่อความหมายได้เหมือนเดิม จึงได้รับความนิยม เมื่อใช้บ่อยๆ จึงเกิดเป็นคำซ้อนขึ้นมา

คำว่า “ตัก” คือ การใช้ภาชนะที่มีลักษณะเป็นอุปกรณ์บรรจุ วัตถุที่เป็นทั้งของแข็งและของเหลว โดยวัตถุจะเคลื่อนที่ไปพร้อมกับอุปกรณ์ในการทำกริยาไปในทิศทางขึ้น ในการใช้คำว่า “ตัก” สามารถใช้แทนคำในหมวดเดียวกันได้ เช่น คำว่า “ช้อนปลา” ก็สามารถใช่ “ตักปลา” แทนได้ นอกจากนี้ คำว่า “ตัก” ยังมีขอบเขตการใช้มากกว่า คือ สามารถใช้ได้กับวัตถุที่เป็นทั้งของเหลว และของแข็ง ทั้งที่เป็นชิ้นและ ระบุสภาพวัตถุไม่ได้ เช่น ตักข้าว ตักทราย ตักแกง ตักน้ำ เป็นต้น จึงสันนิษฐานว่า คำว่า “ตัก” เป็นคำที่เป็นคำใช้ทั่วไป สามารถใช้แทนคำที่มีความหมายถึงการใช้ภาชนะทำกริยารับน้ำหนักรื่นๆ ได้

คำว่า “ถือ” มีความเป็นไปได้ทั้ง 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 เดิม คำว่า “ถือ” เป็นคำที่ใช้เฉพาะ โดยใช้ มือทำกริยาเฉพาะกับวัตถุที่มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา วัตถุเคลื่อนที่พร้อมผู้กระทำ แต่ในปัจจุบัน คำว่า “ถือ” เป็นคำที่ใช้ได้ทั่วไป โดยไม่ได้จำกัดว่า สภาพวัตถุจะอยู่ในลักษณะใด เช่น หัวธนู ก็ใช้ว่า ถือธนู แทนได้ แต่อย่างไรก็ตามมีรวลักษณะที่สำคัญอยู่เสมอ คือ วัตถุเคลื่อนที่พร้อมผู้กระทำ

ประเด็นที่ 2 น่าจะมีความเป็นไปได้มากกว่าประเด็นที่ 1 คือ เดิม คำว่า “ถือ” เป็นคำที่ใช้ทั่วไป สามารถเรียกใช้แทนคำศัพท์ต่างๆ ไม่ได้เฉพาะเจาะจง แต่ในปัจจุบัน คำว่า “ถือ” เป็นทั้ง คำที่ใช้เฉพาะ และใช้ทั่วไปได้ เช่น คำว่า หัวธนู และ ถือธนู โดยคำว่า “หัวธนู” จะเห็นว่า มีการใช้คำว่า “หัว” แสดงสภาพของวัตถุว่า คล่องหรือเกี่ยวอยู่กับนิ้วมือ และมีลักษณะของวัตถุห้อย อยู่นิ้วมือ คำว่า “ถือธนู” จะเห็นว่า มีการใช้คำว่า “ถือ” แสดงสภาพของวัตถุว่า อยู่ในมือของผู้ทำกริยาเสมอไม่ว่าจะมือจะอยู่ในสภาพใด สังเกตว่า เมื่อมีการเคลื่อนที่ของวัตถุพร้อมผู้กระทำแล้ว ก็สามารถใช้คำว่า “ถือ” แทน คำว่า “หัว” ได้

การศึกษาคำกริยารับน้ำหนักรื่นนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในภาษาไทยมาตรฐาน หากมีการศึกษาหมวดคำกริยารับน้ำหนักในภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย จะทำให้เห็นมุมมองถึงความเหมือนและความแตกต่างในเรื่องของการให้ความหมายของคนแต่ละกลุ่ม รวมไปถึงการมองโลกของกลุ่มคนที่ต่างกันออกไปด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความแตกต่างระหว่างคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันในภาษาไทยมาตรฐาน
2. เกิดประโยชน์ในแง่การเรียนสอนภาษาไทยทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ
3. ก่อให้เกิดประโยชน์กับการศึกษาเปรียบเทียบความหมายของคำในภาษาของถิ่นต่าง ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ ใจอารี. (2543). *การวิเคราะห์อรรถลักษณะของคำกริยาบอกการเคลื่อนที่ของวัตถุในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปราณี กุลละวนิชย์. (2526). *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย: ภาษาศาสตร์สำหรับครู หน่วยที่ 7-15*. สุโขทัยธรรมมาธิราชมหาวิทยาลัย.
- พรพิลาศ เรื่องโชติวิทย์. (2535). *การวิเคราะห์ความหมายของคำ*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. (2526). *เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทย: ภาษาศาสตร์สำหรับครูหน่วยที่ 13*. สุโขทัยธรรมมาธิราชมหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ศรีวัฒนาอินเตอร်พริ้นท์.
- รุ่งอรุณ ทิมชูนทเถียร. (2549). *ภาษาถิ่นของไทย*. ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์. (2522). *โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์*. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ . 2530. “เรื่องคำตัดในภาษาไทย” ใน *ภาษาและวัฒนธรรม 3(1): 17-30*. Prasitha-
thsint, Amara. 2001. *The Componential Analysis of Kinship Terms in Thai: Essays in Tai Linguistics*. In M.R. Kalaya Tingsabadh and Arthur Abramson. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Abstract

The research objective is to categorize the meaning of 100 animal terms of the northern part of Thailand by using the ethnosemantic analysis. The methodology of cognitive linguistics, conceptual metaphor and metonymy were also applied in the research. It was found that the proportion of metonymy/ conceptual metaphor/ specific meaning were 51/38/11. In the case of conceptual metaphor, there are animal terms that depict the comparison of different categories of things or actions, including nature, manner, human behavior, human organs, materials, flavors and diseases. In case of metonymy, there are various animal terms namely properties, characteristics, sex, taste, age, weight, size, odor, temperature, disease and fighting respectively.

Keyword: terms, northern Thai dialect, ethnosemantic, metonymy, conceptual metaphor.

ซับซ้อน และกลวิธีในการเรียกชื่อคำเรียกสัตว์โดยประกอบด้วยโครงสร้างทางภาษาและส่วนประกอบของภาษาที่หลากหลาย แตกต่างจากคำไทยทั่วไป และการใช้ภาษาแสดงจินตภาพ (Imaginative language) ในแง่มุมต่างๆ ประโยชน์ของการศึกษาคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีประวัติศาสตร์พันธุ์อีกประการหนึ่งคือ สร้างองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยเฉพาะคำศัพท์และมนทัศน์พื้นบ้าน อาทิ วิทยาหน่วยคำ (Morphology) ศัพท์วิทยา (Lexicography) วิทยาภาษาถิ่น (Dialectology) การจัดจำพวกแบบพื้นบ้าน (Folk taxonomy) และอรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive semantics) (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนะ, 2557)

ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการสร้างจิตสำนึกให้คนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติและเป็นการกระตุ้นให้มีความคิดที่ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ให้ยั่งยืนและอยู่ตลอดไป เพื่อให้ทราบถึงความหมายและความสัมพันธ์ของคำศัพท์ตามแนวคิด ความเชื่อแบบท้องถิ่นที่ใช้ในการเรียกชื่อสัตว์กับภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ผู้วิจัยจึงศึกษาเชิงวิเคราะห์คำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ปรากฏเป็นสำคัญ

แนวคิดเชิงทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีมนทัศน์และการจัดหมวดหมู่ทางความหมายภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) Lackoff (1987) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มีมาวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกชื่อสัตว์ โดยทฤษฎีนี้เห็นว่าการให้ความหมายกับสรรพสิ่งต่าง ๆ คือการจัดหมวดหมู่ของสรรพสิ่ง จะ

อยู่ในกรอบของสังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ของบุคคลหรือกลุ่มชนนั้น ๆ แต่ละกลุ่มชนที่มีพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่แตกต่างกันจึงมีระบบทางความหมายหรือการจัดหมวดหมู่ของสรรพสิ่งรอบกายที่แตกต่างกัน (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนะ, 2013) นอกจากนี้งานวิจัยยังใช้แนวคิดการวิเคราะห์อุปลักษณ์มนทัศน์ (Conceptual Metaphor) หมายถึงกระบวนการถ่ายโยงความคิดหรือความหมาย จากสิ่งหนึ่งไปเป็นอีกสิ่งหนึ่ง และ นามนัย (Metonymy) หมายถึง กระบวนการในการขยายของความหมายลักษณะหนึ่ง โดยการนำเพียงส่วนหนึ่งของบางสิ่งไปแทนอีกสิ่งนั้นทั้งหมด (Part for Whole)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความหมายของคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นประโยชน์ทางภาษาศาสตร์ปริชานและภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ในการศึกษาภาษาถิ่นเหนือในแต่ละท้องถิ่น
2. เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาศาสตร์ปริชาน และสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในเรื่องของการศึกษาภาษาถิ่นเหนือที่แตกต่างกัน
3. ทำให้เกิดความตระหนักถึงแนวทางการอนุรักษ์ภาษาถิ่นเหนือ
4. เป็นประโยชน์ในด้านการสร้างจิตสำนึกให้คนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ

5. เป็นการกระตุ้นให้มีความคิดที่ต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ให้ยั่งยืนและอยู่ตลอดไป

ขอบเขตการวิจัย

ข้อมูลวิจัยนี้ได้จากการสัมภาษณ์ ชักถามจากผู้บอกภาษาถิ่นเหนือ จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน เพศชาย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความหมายและมโนทัศน์ของคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ
2. เป็นแนวทางการอนุรักษ์คำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ข้อมูลวิจัยนี้ได้จากการสัมภาษณ์ ชักถามจากผู้บอกภาษาถิ่นเหนือ จังหวัดเชียงราย

2. ข้อมูล

รูปภาพสัตว์ และจำนวนรายชื่อสัตว์ จำนวน 100 คำ

3. เครื่องมือ

3.1 คอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม excel ในการบันทึกและเก็บข้อมูลรายชื่อสัตว์ และตารางบันทึกข้อมูลรายการคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อความสะดวกในการจัดการ และค้นหาข้อมูลในการวิเคราะห์

3.2 ใช้สถิติพรรณนา อาทิ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ฯลฯ ใช้แสดงข้อมูลที่พบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ขั้นตอนการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปภาพเกี่ยวกับสัตว์ จำนวน 100 คำ
2. บันทึกข้อมูลคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ โดยตารางบันทึกข้อมูลรายการคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ ดังแสดงในตัวอย่าง

รายการรูปภาพ	คำเรียกชื่อสัตว์		ประเภทความหมาย		
	ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นเหนือ	ความหมายเฉพาะ	ความหมายเชิงอุปสรรค	ความหมายเชิงนามนัย
 <p>ที่มา https://sites.google.co.</p>	ไก่แจ้	ไก่แต่ม	-	-	คำว่า“แต่ม” หมายถึง ขนาดของลำตัวไก่ที่สั้นและเตี้ย
 <p>ที่มา https://sites.google.com</p>	แมงป่อง	แมงเวา	-	คำว่า “เวา” คือ ลักษณะของลำตัวโค้งเหมือนรูป ว ที่มีโค้ง เว้า	-
 <p>ที่มา https://image.dek-d.com.</p>	แมงมุม	ก่าปู้ง	-	คำว่า “ก่า” มาจากการออกเสียงของภาษาถิ่นเหนือที่หมายถึง ก่า (ก่ามือ ก่าบ้าน) คำว่า “ปู้ง” ที่มาจาก การออกเสียงที่หมายถึง ฟุ้ง ขยุ้ม คล้ายกับการปล่อยมือ ดังนั้น “ก่าปู้ง” จึงหมายถึง ลักษณะของแมงมุมที่คล้ายการก่ามือ กุมมือ ขยุ้มมือ แล้วปล่อย น้ำลายเป็นเส้นใยที่เราเรียกว่าใยแมงมุม ซึ่งลักษณะเหมือนการขยุ้มมือแล้วสิ่งที่อยู่ใมือก็จะฟุ้งออกมา เหมือนน้ำลายแมงมุมที่ฟุ้งออกมา	-

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การปรากฏของคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ จำแนกหมวดหมู่ทางความหมายตัวอย่างการวิเคราะห์การปรากฏของคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ โดยการจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย ดังนี้

คำเรียกชื่อสัตว์			ประเภทความหมาย		
ที่	ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นเหนือ	ความหมายเฉพาะ	ความหมายเชิงอุปลักษณ์	ความหมายเชิงนามนัย
1	จระเข้	ตะเข้	/		
2	แมงป่อง	แมงเวา		/	
3	ด้วง	แต่้			/
4	ตัวไร	ตัวกินเลือด			/
5	เหา	แมงกินหัว			/
6	นกฮูก	นกเค้าแมว		/	
7	ปลาราทู	ปลาลำดู่		/	
8	เลียงผา	ฟาน			/
9	ค่างคาว	อี่บั้ง		/	
10	แมลงปอ	อี่บี่			/

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การปรากฏของคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ ซึ่งจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย พบว่าคำเรียกชื่อสัตว์ตามตัวอย่างข้างต้น สามารถอธิบายและวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1) ตะเข้ เป็นความหมายเฉพาะ น. ชื่อสัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ในวงศ์ Crocodylidae อาศัยบริเวณป่าริมน้ำ หน้่งเป็นเกล็ดแข็ง ปากยาวและปลายปากงูขึ้นเป็นช่องเปิดของรูจมูก เรียกว่า ก้อนขี้หมา หางแบนยาวใช้โบกว่ายน้ำ มักหากินในน้ำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

2) แมงเวา เป็นความหมายเชิงอุปลักษณ์ โดยมีการเปรียบเทียบว่า “เวา” คือ ลักษณะของลำตัวโค้งเหมือนรูป ว ที่มีโค้ง เว้า

3) แต่้ เป็นความหมายเชิงนามนัย คือมีการหลบตัว ม้วนตัว ซ่อนตัวในที่แคบ ๆ ซึ่งก็คือลักษณะของด้วงหรือแต่้

4) ตัวกินเลือด เป็นความหมายเชิงนามนัย คำว่า “เลือด” มาจากการออกเสียงของคำว่า เลือด เป็นคำเรียกชื่อสัตว์ที่มีลักษณะชอบดูดเลือด และเกาะตามร่างกาย

5) แมงกินหัว เป็นความหมายเชิงนามนัย เป็นลักษณะของเหาที่ชอบอาศัยอยู่บนศีรษะคน

6) นกเค้าแมว เป็นความหมายเชิงอุปลักษณ์ มีการเปรียบเทียบลำตัว หน้าตาของนกฮูกเหมือนแมว

7) ปล้ำตุต เป็นความหมายเชิงอุปลักษณ์ มีลักษณะปากเหมือนเครื่องตุตฝุ่น หรืออุปกรณ์ทำความสะอาด ใช้ดูตุตสิ่งสกปรก

8) ฟ่าน เป็นความหมายเชิงนามนัย รสชาติของเนื้อไม้มีลักษณะนุ่มเมื่อรับประทานเข้าไป

9) อี้บั้ง เป็นความหมายเชิงอุปลักษณ์ ลักษณะมีการกางปีกเหมือนการตากผ้า การผึ่งให้ผ้าแห้ง

10) อี้บี้ เป็นความหมายเชิงนามนัย ลำตัวมีขนาดเล็ก คำว่า “บี้” มาจากคำว่า บี้ ขยี้ ซึ่งหมายถึง ตัวเล็ก สามารถใช้มือบีบ ขยี้ได้ง่าย

ผลการวิจัย

การศึกษาคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ ทั้งสิ้นจำนวน 100 คำ พบว่าคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ สามารถจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย ได้ 3 ประเภท ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 อัตราการปรากฏของคำศัพท์ในคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ จำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย

ประเภทความหมาย	อัตราการปรากฏ	
	จำนวนคำศัพท์ที่พบ	ร้อยละ
ความหมายเฉพาะ	11	11
ความหมายเชิงอุปลักษณ์	38	38
ความหมายเชิงนามนัย	51	51
รวม	100	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์คำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ โดยจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย มีอัตราการปรากฏความหมายเฉพาะ จำนวน 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 11 รองลงมาความหมายเชิงอุปลักษณ์ จำนวน 38 คำ คิดเป็นร้อยละ 38 และความหมายเชิงนามนัย จำนวน 51 คำ คิดเป็นร้อยละ 51 ตามลำดับ ความหมายเชิงนามนัยปรากฏมากกว่าความหมายเฉพาะ เป็นอัตราส่วน 51/11 ตามลำดับ

1. ความหมายเฉพาะ

การสื่อความหมายเฉพาะ ไม่ได้ให้ความหมายที่เป็นเอกพจน์อะไรมากไปกว่าข้อมูลองค์รวม (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2557) ของสัตว์ชนิดนั้น ๆ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ปรากฏจำนวน 11 คำ ดังต่อไปนี้

1) “แมว” (แมว) พจนานุกรมกล่าวว่า “แมว น. เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หัวกลม คอสั้น มีเขี้ยว 2 คู่ ตีนหน้ามี 5 นิ้ว ตีนหลังมี 4 นิ้ว ซ่อนเล็บได้ หางมีทั้งยาว สั้น และขอด ขนยาวนุ่มมีหลายสี” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

2) “จ้าง” (ข้าง) พจนานุกรมกล่าวว่า “ข้าง น. เป็นสัตว์ขนาดใหญ่ กินพืช ผีเสื้อเทา กระจุก ยืนยาว” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

3) “ไก่อ้น้อย” (ลูกเจี๊ยบ) พจนานุกรมกล่าวว่า “ลูกเจี๊ยบ น. ลูกไก่ที่ยังไม่พลัดขน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

4) “หงส์” (หงส์) พจนานุกรมกล่าวว่า “หงส์ น. เป็นนกน้ำขนาดใหญ่ มีลักษณะคล้ายห่าน แต่คอยาวกว่าคอค่อนข้างมาก มักรวมฝูงอยู่ในบึงน้ำ กินพืชน้ำและสัตว์น้ำขนาดเล็กเป็นอาหาร มีถิ่นกำเนิดในทวีปยุโรป อเมริกาและตอนเหนือของทวีปเอเชีย” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

5) “ตัวคอยาว” (ห่าน) พจนานุกรมกล่าวว่า “ห่าน น. ชื่อนกจำพวกเปิดในวงศ์ Anatidae คอยาวกว่าคอเปิดแต่สั้นกว่าคอหงส์ทำรังบนดิน กินพืชและสัตว์เล็ก ๆ มีหลายชนิด” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

6) “แพะ” (แพะ) พจนานุกรมกล่าวว่า “แพะ น. ชื่อสัตว์เคี้ยวเอื้องชนิด” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

7) “ตัวหุยา” (กระต่าย) พจนานุกรม

กล่าวว่า “กระต่าย น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็กในวงศ์ Leporidae ขนปุย หุยา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

8) “ตัวไร” (ไร) พจนานุกรมกล่าวว่า “ไร น. ชื่อสัตว์พวกแมงหลายชนิด ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุดหรือเล็กกว่าลักษณะคล้ายพวกเห็บแต่ต่างกันที่ไม่มีหนามเล็ก ๆ คลุมรอบปากและแผ่นแข็งของรูหายใจอยู่บริเวณด้านข้างของลำตัวไม่เลย ขาคู่ที่ ๔ ชนิดดูดกินเลือดสัตว์” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

9) “แมงหลังแข็ง” (เต่า) พจนานุกรมกล่าวว่า “เต่า น. ชื่อสัตว์เลื้อยคลานหลายวงศ์ ในอันดับ Testudines คอยาว ลำตัวสั้น มีกระดองหุ้ม กระดองมีทั้งที่เป็นแผ่นเกล็ดแข็งและที่เป็นแผ่นหนัง ขาและหางสั้นส่วนใหญ่หดเข้าไปในกระดองได้ มีถิ่นอาศัยต่าง ๆ กัน ที่อยู่บนบก เช่น เต่าเหลือง ที่อยู่ในน้ำจืด เช่น เต่านา ที่อยู่ในทะเล เช่น เต่าตนุ พวกที่มีหนังหุ้มกระดองเรียกตะพาบ เช่น ตะพาบสวน” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

10) “ตะเข้” (จระเข้) พจนานุกรมกล่าวว่า “จระเข้ น. ชื่อสัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ในวงศ์ Crocodylidae อาศัยบริเวณป่าริมน้ำ หนังเป็นเกล็ดแข็ง ปากยาวและปลายปากนูนสูงขึ้นเป็นช่องเปิดของรูจมูก เรียกว่า ก้อนชี้หมา หางแบนยาวใช้โบกว่ายน้ำ มักหากินในน้ำ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

11) “ไก่อ” (ไก่) พจนานุกรมกล่าวว่า “ไก่อ น. ชื่อสัตว์ปีกจำพวกนก มีหลายวงศ์ บินได้ในระยะสั้น หากินตามพื้นดิน ตกไข่ก่อนแล้วจึงฟักเป็นตัว ผู้หองใหญ่และเดือยยาว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

2. ความหมายเชิงอุปลักษณ์

งานวิจัยนี้พบว่า ความหมายเชิงอุปลักษณ์ในทางภาษาศาสตร์ปริชาน จำนวน 38 คำ โดยจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย ออกเป็น ธรรมชาติ จำนวน 13 คำ กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน จำนวน 10 คำ คนและอวัยวะคน จำนวน 7 คำ วัสดุสิ่งของ จำนวน 3 คำ โรคภัยไข้เจ็บ จำนวน 3 คำ และรสชาติ จำนวน 2 คำ ยกตัวอย่างในคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือ คำว่า “อี่บั้ง (ค่างขาว)” เป็นสัตว์ที่มีลักษณะการกางปีกเหมือนการตากผ้า “นกฮู้ (เหยี่ยว)” เป็นสัตว์ที่มีการกางปีก และปีกมีลักษณะโค้งเหมือนรุ่งกินน้ำ ซึ่งคำว่า ฮู้ ในภาษาถิ่นเหนือหมายถึง รุ่ง “ปลาตุต (ปลาราคู)” เป็นสัตว์ที่มีลักษณะปากเหมือนเครื่องทำความสะอาดหรือเครื่องดูดฝุ่น ใช้ดูดคราบสิ่งสกปรก และ “นกเค้าแมว (นกฮูก)” เป็นสัตว์ที่มีลักษณะลำตัวเหมือนแมว ฯลฯ นอกจากนี้คำศัพท์เรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ที่มีความหมายเชิงอุปลักษณ์แสดงการเปรียบเทียบกับสิ่งหรือการกระทำอื่น ๆ ได้แก่ คนและอวัยวะคน วัสดุสิ่งของ กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน ธรรมชาติ โรคภัยไข้เจ็บและรสชาติ ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจมาเปรียบเทียบดังกล่าวปรากฏเป็นคำศัพท์ในคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากัน โดยธรรมชาติ กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน คนและอวัยวะคน วัสดุสิ่งของ ปรากฏมากที่สุดเป็น 4 อันดับแรก ต่อจากนี้เป็น โรคภัยไข้เจ็บและรสชาติ ดังแสดงในตารางที่ 2 ตารางที่ 2 อัตราการปรากฏของคำศัพท์ในคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ที่แสดงความหมายเชิงอุปลักษณ์ประเภทต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ลำดับ	ความหมายเชิงอุปลักษณ์	ร้อยละ
1	ธรรมชาติ	13
2	กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน	10
3	คนและอวัยวะคน	7
4	วัสดุสิ่งของ	3
5	โรคภัยไข้เจ็บ	3
6	รสชาติ	2

2.1 ธรรมชาติ

คำเรียกชื่อ : *นกฮู้ง (เหยี่ยว)* เป็นสัตว์ที่มีการกางปีก และปีกมีลักษณะโค้งเหมือนรู้งินน้ำ ซึ่งคำว่า ฮู้ง ในภาษาถิ่นเหนือหมายถึง รุ่ง
นกผี (นกพิราบ) มีเสียงร้องคล้ายผีในป่าเขา
หมาป่า (หมาป่า) เป็นสัตว์ที่มีหน้าคุดมากกว่าสุนัข และมีเสียงเห่าหอนเหมือนฟ้าร้องเสียงดัง
แลน (วรรณช) คำว่า แลน มาจากคำว่า แล่น โลดแล่น ที่เหมือนกับแม่น้ำไหลเชี่ยว ฯลฯ

2.2 กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน

คำเรียกชื่อ : *วอก (ชะนี)* เหมือนอาการ พฤติกรรมของคนที่ชอบโกหก ไม่อยู่นิ่ง
อฮั่วก (ลูกฮ้อด) เหมือนพฤติกรรมของคนที่ชอบทำอะไรแบบไม่ใส่ใจ คำว่า ฮั่วก มาจากคำว่า ลวก ที่แสดงถึงลักษณะการกระทำเร็ว ๆ
ปู้เร็ว (ปูลม) เหมือนกิริยาอาการของคนที่ทำอะไรเร็ว ๆ คล่องแคล่วว่องไว ฯลฯ

2.3 คนและอวัยวะคน

คำเรียกชื่อ : *กำปู้ง (แมงมุม)* คำว่า “กำ” มาจากการออกเสียงของภาษาถิ่นเหนือที่หมายถึง กำ (กำมือ กำปั้น) คำว่า “ปู้ง” ที่มาจากการออกเสียงที่หมายถึง ฟุ้ง ชุ่ม คล้ายกับการปล่อยมือ ดังนั้น “กำปู้ง” จึงหมายถึง ลักษณะของแมงมุมที่คล้ายการกำมือ กุมมือ ชุ่มมือ แล้วปล่อยน้ำลายเป็นเส้นใยที่เราเรียกว่าใยแมงมุม ซึ่งลักษณะเหมือนการชุ่มมือแล้วสิ่งที่อยู่ในมือก็จะฟุ้งออกมาเหมือนน้ำลายแมงมุมที่ฟุ้งออกมา ดังนั้นคำนี้จึงเปรียบชื่อสัตว์ชนิดนี้เหมือนอวัยวะของคน
จ๋อน (พังพอน) คำว่า จ๋อน มาจากคำว่าว่า ซ่อน เหมือนสายตาของคนที่ซ่อนมองศัตรู เพื่อที่จะล่อเหยื่อ
อีแล่น (กระรอก) เปรียบกับผู้หญิงที่มีท่าทางคล่องแคล่ว รักสวยรักงาม ฯลฯ

2.4 วัสดุสิ่งของ

คำเรียกชื่อ : *แมงเสียบ (เขียด)* ลักษณะตัวของเขียดเหมือนกับไม้เสียบที่ใช้กั๊ดสิ่งของเพื่อยึดไว้ไม่ให้หลุดจากกัน
หอยอีแงบ (หอยกาบ) คำว่า แงบ มาจากคำว่า จับ คีบ เกี่ยว ลักษณะของปากหอยเหมือนกับอุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่ใช้คีบของ
หอยฝา (หอยแมลงภู่) เปรียบเหมือนฝามื้อ อุปกรณ์ที่ใช้ทำอาหาร

2.5 โรคภัยไข้เจ็บ

คำเรียกชื่อ : *แมงหลายตีน (กิ้งกือ)* เหมือนโรคชนิดหนึ่งที่มีนิ้วเท้าออกและจะมีอาการเจ็บอย่างรุนแรงเมื่อโดนลม
แมงท้าว (แมลงทับ) เหมือนโรคทำในสมัยก่อนที่มีการแพร่เชื้ออย่างรวดเร็ว
 แมลงทับเป็นแมลงที่จะอพยพมาเป็นจำนวนมากในช่วงค่ำและจะบินย้ายอย่างรวดเร็วเมื่อเวลาใกล้รุ่ง
แมงแคะระ (ชะมด) เปรียบสัตว์ชนิดนี้เหมือนคนที่เป็นโรคแคะแกน ขาดสารอาหาร

2.6 รสชาติ

คำเรียกชื่อ : *มุดส้ม (มดแดง)* เปรียบเหมือนรสชาติของสัตว์ชนิดนี้มีรสเปรี้ยวและขม คำว่า ส้ม ในภาษาถิ่นเหนือมาจากคำว่าเปรี้ยว
แมงหวาน (กระซอน) เปรียบเหมือนขนมที่มีรสชาติดหวาน

3. ความหมายเชิงนามนัย

งานวิจัยนี้พบว่า ความหมายเชิงนามนัยในทางภาษาศาสตร์ปริชาน จำนวน 51 คำ โดยจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย ออกเป็น ลักษณะอาการ จำนวน 15 คำ เพศสภาพ จำนวน 11 คำ รสชาติ จำนวน 6 คำ อายุและช่วงอายุ จำนวน 5 คำ น้ำหนัก จำนวน 3 คำ ขนาด จำนวน 3 คำ กลิ่น จำนวน 2 คำ รูปแบบ จำนวน 2 คำ อุณหภูมิ จำนวน 2 คำ โรคภัยไข้เจ็บ จำนวน 1 คำ และการต่อสู้ จำนวน 1 คำ ตัวอย่างเช่น “มุด (มด)” เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติลักษณะอาการ รูปร่างเล็กที่สามารถมุดเข้าไปในรูหรือโพรงเล็ก ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว “ปล้ำหลิม (ปลาช่อน)” เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติลักษณะลำตัวยาวเป็นท่อน ๆ “อึบี้ (แมลงปอ)” เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติตัวเล็ก คนสามารถใช้มือบีบขี้ได้อย่างสบาย “ฟาน (เลียงผา)” เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติที่มีรสชาติเนื้อนุ่ม กลิ่นหอมน่ารับประทาน ฯลฯ นอกจากนี้คำศัพท์เรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนววรรณคดีพันธุ์ที่มีความหมายเชิงนามนัยซึ่งเป็นคุณสมบัติต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ได้แก่ ลักษณะอาการ เพศสภาพ รสชาติ อายุหรือช่วงอายุ น้ำหนัก ขนาด กลิ่น รูปแบบ อุณหภูมิ โรคภัยไข้เจ็บและการต่อสู้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวปรากฏเป็นคำศัพท์ในคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากัน โดยลักษณะอาการ และเพศสภาพ ปรากฏมากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก นอกนั้นเป็นคุณสมบัติด้านอื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อัตราการปรากฏของคำศัพท์ในคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวบรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ ที่แสดงความหมายเชิงนามนัยประเภทต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

อันดับ	ความหมายเชิงนามนัย	ร้อยละ
1	ลักษณะอาการ	15
2	เพศสภาพ	11
อันดับ	ความหมายเชิงนามนัย	ร้อยละ
3	รสชาติ	6
4	อายุหรือช่วงอายุ	5
5	น้ำหนัก	3
6	ขนาด	3
7	กลิ่น	2
8	รูปแบบ	2
9	อุณหภูมิ	2
10	โรคภัยไข้เจ็บ	1
11	การต่อสู้	1

3.1 ลักษณะอาการ

คำเรียกชื่อ : มุด (มต) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติลักษณะอาการ รูปร่างเล็กที่สามารถมุดเข้าไปในรูหรือโพรงเล็ก ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว

ปลาหลิมน (ปลาช่อน) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติลักษณะลำตัวยาวเป็นท่อน ๆ

แมงเต็น (ตักแตน) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติลักษณะอาการคล้ายคนชอบเต็นดุกดิก ไปมาไม่อยู่นิ่ง

ฯลฯ

3.2 เพศสภาพ

คำเรียกชื่อ : แมงแม่ (แมลงเต่าทอง) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติเป็นเพศหญิง หรือเพศแม่

แมงปู่คั้นไฟ (แมลงปีกอ่อน) มีลักษณะเป็นตัวผู้ ซึ่งคำว่า ปู่ หมายถึง ผู้ ตัวผู้

แมงตัวเมีย (แมลงปีกแข็ง) มีลักษณะเป็นตัวเมีย หรือเพศหญิง

ฯลฯ

3.3 รสชาติ

คำเรียกชื่อ : ฟาน (เสียงผา) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติที่มีรสชาติเนื้อนุ่ม กลิ่นหอมน่ารับประทาน

แมงกั้ม (หนอนในดิน) คำว่า กั้ม มาจากคำว่า เค็ม ซึ่งสัตว์ชนิดนี้มีรสชาติเค็ม เพราะอาศัยอยู่ในดิน

ตัวผาด (แมงมุมน้ำ) เป็นสัตว์ที่มีรสชาติขม ผืด ผาด ฯลฯ

3.4 อายุหรือช่วงอายุ

คำเรียกชื่อ : แมงแสนชีวิต (แมลงทับปีกแข็ง) เป็นสัตว์ที่มีอายุยืน เพราะทนแดด ทนน้ำ แมงอายุสั้น (ผีเสื้อ) เป็นสัตว์ที่มีอายุสั้น คือเมื่อเหล็กในของผีเสื้อออก ก็จะทำให้ผีเสื้อตาย เพราะฉะนั้นจึงเป็นสัตว์ที่มีอายุสั้น แมงสองเดือน (ตัวก้นกระดก) เป็นสัตว์ที่สามารถหลบซ่อนได้นานเป็นเดือน ๆ

ฯลฯ

3.5 น้ำหนัก

คำเรียกชื่อ : แมงเบา (แมงมุมน้ำ) เป็นสัตว์ที่ตัวเบา ที่สามารถเกาะบนน้ำได้อย่างสบาย กุดนั๊ก (แมลงวันทอง) คำว่า กุด มาจากคำว่า มุด และคำว่า นั๊ก มาจากคำว่า หนัก ซึ่งหมายถึงเป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติตัวหนัก สามารถซ่อนไซตามอาหาร แมงกำใหญ่ (ต่อ) คำว่า กำ เป็นภาษาถิ่นเหนือ หมายถึงครึ่ง ซึ่งคุณสมบัติของสัตว์ชนิดนี้เวลาต่อจะต่อยหนัก และตัวใหญ่ ซึ่งเมื่อต่อยหนึ่งครั้งก็สามารถทำให้คนอาการเจ็บหนักหรือสาหัสได้

3.6 ขนาด

คำเรียกชื่อ : อีบี (แมลงปอ) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติตัวเล็ก คนสามารถใช้มือบีบขี้ได้อย่าง

แมงหลวง (แตน) เป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติตัวใหญ่ สามารถต่อยคนได้อย่างแม่นยำ หอยยักษ์ (หอยนางรม) มีขนาดใหญ่กว่าหอยประเภทอื่น ๆ

3.7 กลิ่น

คำเรียกชื่อ : แมงจันทอม (กวาง) คำว่า จัน หมายถึง เนื้อ ที่มีความหอมเมื่อนำมาปรุงอาหาร

แมงหมिन (แมลงสาบ) คำว่า หมิน มาจากคำว่า เหม็น กลิ่นเหม็น

3.8 รูปแบบ

คำเรียกชื่อ : ปล้องน้อย (แมงมัน) ลำตัวมีรูปร่างเป็นปล้อง ท่อนเล็ก ๆ

ปล้องยาว (แมลงปอเล็ก) ลำตัวมีรูปร่างยาว เรียวเล็ก

3.9 อุดมภูมิ

คำเรียกชื่อ : แมงด้วอิน (เห็บ) คำว่า อิน ในภาษาถิ่นเหนือหมายถึง เย็น ซึ่งสัตว์ชนิดนี้เมื่อคุณเลือดเป็นเวลานาน ๆ ลำตัวจะเย็น

แมงฮ้อน (แมงขี้ตด) เมื่อเกาะอยู่บนผิวหนังของคนจะมีอาการแสบร้อน เป็นผื่นแดง

3.10 โรคภัยไข้เจ็บ

คำเรียกชื่อ : *แมงเลิม (เพ็ลีย)* เป็นสัตว์ที่เป็นภัยต่อพืชผักหรือศัตรูของพืช คำว่า เลิม หรือเริม เป็นชื่อโรคชนิดหนึ่งที่มีอาการแพร่ และติดต่อกันอย่างแพร่หลาย

3.11 การต่อสู้

คำเรียกชื่อ : *แมงฟ้าฟัน (ตึกแตนข้าว)* คำว่า ฟัน เป็นคำกริยาที่หมายถึง ฆ่าฟัน ลักษณะลำตัวใช้ ปกป้อง ฆ่าฟันศัตรู

สรุปและอภิปรายผล

คำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาถิ่นเหนือตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย พบปรากฏประเภทความหมายเชิงนามนัยมากที่สุด จำนวน 51 คำ รองลงมาคือ ความหมายเชิงอุปลักษณ์ จำนวน 38 คำ และความหมายเฉพาะ จำนวน 11 คำ ตามลำดับ และเมื่อคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ พบปรากฏ 51/38/11 ตามลำดับ จากการจำแนกหมวดหมู่ทางความหมาย พบว่า ความหมายเชิงอุปลักษณ์ มีคำเรียกชื่อสัตว์ที่แสดงการเปรียบเทียบกับหมวดหมู่สิ่งหรือการกระทำอย่างหลากหลาย ได้แก่ ธรรมชาติ กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน คนและอวัยวะคน วัสดุสิ่งของ รสชาติและโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งหมวดหมู่ที่นำมาเปรียบเทียบกับกล่าวปรากฏในคำเรียกชื่อสัตว์ในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากัน โดยธรรมชาติ กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของคน ปรากฏมากที่สุดเป็น 2 อันดับแรก ส่วนหมวดหมู่คน และอวัยวะคน วัสดุสิ่งของ รสชาติและโรคภัยไข้เจ็บ ตามลำดับ ความหมายเชิงนามนัย มีคำเรียกชื่อสัตว์ซึ่งเป็นคุณสมบัติต่างอย่างหลากหลาย ได้แก่ ลักษณะอาการ เพศสภาพ รสชาติ อายุหรือช่วงอายุน้ำหนัก ขนาด กลิ่น รูปแบบ อุณหภูมิ โรคภัยไข้เจ็บและการต่อสู้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวปรากฏในคำเรียกชื่อสัตว์ในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากัน โดยลักษณะอาการ เพศสภาพ รสชาติ ปรากฏมากที่สุดเป็น 3 อันดับแรก ส่วนอายุหรือช่วงอายุ น้ำหนัก ขนาด กลิ่น รูปแบบ อุณหภูมิ โรคภัยไข้เจ็บและการต่อสู้ ตามลำดับ

นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า คำว่า “แมงหรือแมลง” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2556) กล่าวว่า เป็น คำนาม ชื่อสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เมื่อร่างกายเจริญเติบโตเต็มที่แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ส่วนหัว ส่วนอก และส่วนท้อง มี ๖ ขา เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกเดียวที่มีปีก ซึ่งอาจมี ๑ หรือ ๒ คู่ แต่อาจพบพวกที่ไม่มีปีกก็ได้ เป็นสัตว์ที่มีมากชนิดที่สุดในโลก มักเรียกสับกับคำว่า แมง ปรากฏการใช้คำเรียกชื่อของสัตว์ที่ไม่ใช่แมลงหรือแมง ได้แก่ คำว่า แมงคอยาว (ยิราฟ) แมงคอสัน (ม้าลาย) แมงแคระ (ชะมด) เป็นต้น ซึ่งทำให้เห็นถึงการวิเคราะห์ในรูปแบบของการใช้ความหมายกว้างออก โดยอธิบายความหมายของคำว่า แมง ในขอบเขตทางความหมายที่กว้างออกตามบริบท และจากการสังเกตคำเรียกชื่อสัตว์ มีการปรากฏคำว่า อีหรืออี๋ ที่ใช้เรียกค่านำหน้าชื่อสัตว์ที่มีขนาดเล็ก เช่น อีบั้ง (ค้างคาว) อีบ้อ (ผีเสื้อ) อีปี่ (แมลงปอ) อีฮวก (ลูกอี๊ด) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2556). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (2544). ภาพรวมของการศึกษาภาษาและภาษาศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย. (2552). การแปรคำเรียกชื่อพืชในเขตพื้นที่รอยต่อ 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 6 ฉบับที่ 2, 67-84.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. (2547). แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2557). คำเรียกชื่อพืชแบบพื้นบ้านไทย การศึกษาเชิงภาษาศาสตร์ พฤษศาสตร์ชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Givón, Telmy. (2001). **Syntax volume I**. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.

Givón, Telmy. (2001). **Syntax volume II**. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.

Lakoff, George. 1987. **Women, Fire, and Dangerous Thing: What Categories Reveal about the Mind**. Chicago: Chicago Press.

Lakoff, George and Mark, Johnson. 2003 (1980). **Metaphor We Live By**. Chicago: University of Chicago Press.

เทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้น ด้วยพยางค์กระ /gra/ และ พยางค์กะ

Discrimination and Memorizing Technique for Thai words that start with syllable กระ /gra/ and กะ /ga/

สมประสงค์ แสงอินทร์, โสมรวี สมเพชร

Somprasong Saeng-in, Somravee Sompetch

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระและพยางค์กะจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2) และพจนานุกรมฉบับมติชน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2547 โดยเลือกศึกษาเฉพาะคำในกลุ่มที่พบและใช้ในชีวิตประจำวัน รวมคำที่ศึกษาทั้งสิ้น 313 คำ เพื่อหาลักษณะการสร้างคำทั้งสองกลุ่ม พบว่ามีเสียงพยัญชนะต้นส่วนหนึ่งที่สามารถตามหลังได้ทั้งพยางค์กระ และพยางค์กะ แต่ขณะเดียวกันก็พบรูปแบบที่ชัดเจนว่า คำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ พยางค์ที่ตามมาจะมีลักษณะสำคัญ คือ จะมีเสียงพยัญชนะต้นที่ตามหลังเฉพาะพยางค์กระ 7 เสียง ได้แก่ /ŋ/ ช ทร ษ และ ส /s/ ฟ /f/ ม และ หม /m/ ย และ หย /j/ ห /h/ อ /ʔ/ และไม่ใช่พยัญชนะต้นควบกล้ำ อีกกลุ่มคือคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ พยางค์ที่ตามมาจะมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นเสียงพยัญชนะต้นที่เกิดเฉพาะ 2 เสียง ได้แก่ ปล /pl/ ล และ หล /l/ และเป็นพยัญชนะต้นควบกล้ำ โดยมีคำพิเศษซึ่งไม่เข้ากลุ่มอยู่ถึง 27 คำ โดยจากคำทั้ง 27 คำนี้ มีคำจำนวน 7 คำ ที่สามารถตามหลังได้ทั้งพยางค์กระหรือกะ นั่นคือ กะจิง กะแจง กะด่ากะด่าง กะตีกะต้ำ กะเตง กะทือ และ กะปูด ผู้วิจัยจึงนำผลสรุปที่ได้มาทำเป็นประโยคช่วยจำเสียงพยัญชนะต้นที่ตามหลังเฉพาะกลุ่ม และนำคำกลุ่มพิเศษที่ไม่เข้ากลุ่มมาแต่งเป็นบทอาขยานช่วยจำอีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ: การสอนภาษาไทย, การท่องจำ, การสะกดคำ

Abstract

The article aims at studying Thai words that begin with the syllable กะ /ka/ and syllable กระ /kra/ which chosen only the words used in everyday life, from the Dictionary of the Royal Institute in B.E. year of 2554 (2nd edition) and the Matichon Dictionary of the Thai Language (1st edition), a total of 313 words. The study found some consonants can be with both 2 groups. Meanwhile, there still have a format that the group of words that begin with the syllable กระ /kra/, the followed syllable is started with the 7 unique first consonant with 12 first alphabets such as ง /ŋ/ ซ ทร ษ ส /s/ ฟ /f/ ม หม /m/ ย หย /j/ ห /h/ and อ /ʔ/. Another group is the group that begins with the syllable กะ /ka/, most of the words in this group followed by 3 unique first consonants with 4 first alphabets such as ปล /pl/ ล หล /l/. Anyway there are special 27 words which are out of the rule. And from this special words there are 7 words can be followed by either กระ or กะ as example กะจั้ง, กะแจะ, กะดำกะต่าง, กะดี๊กะดี๊, กะเตง, กะทื่อ, and กะปุด. Then the researchers took unique consonants, first alphabets, and special words from each group to create as a recitation to help Thai language users to remember conveniently and write them correctly.

Keywords: Thai Language Teaching, recitation, spelling

บทนำ

การเขียนคำในภาษาไทยให้สะกดถูกต้องตามมาตรฐานถือเป็นปัญหาการใช้ภาษาไทยที่มีมาอย่างยาวนาน หนึ่งในกลุ่มคำที่มักเขียนและอ่านสะกดผิด คือกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ /gra/ และพยางค์กะ /ga/ และส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่จะแก้ปัญหานี้ได้ต้องเริ่มตั้งแต่การศึกษาในวัยเด็ก โดยวิธีการหนึ่งคือการฝึกฝนด้วยการท่องจำโดยใช้บทอาขยาน ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนับสนุนการนำบทอาขยานมาฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนอ่านและจำเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทย ดังความตอนหนึ่งใน พระราชดำรัสพระราชทานในการประชุมคณะกรรมการการศึกษา ณ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ วันอังคารที่ 3 ธันวาคม 2528 ความว่า

“.....ปัจจุบันไม่นิยมให้เด็กไทยท่องจำเพราะคิดว่าเป็นการให้ท่องจำอย่างนกแก้วนกขุนทอง โดยไม่รู้ความหมายและเหตุผล แต่ในความเป็นจริง การอ่านออกเสียงและการท่องจำ มีประโยชน์หลายประการ เช่น การอ่านออกเสียงดัง ๆ จะทำให้สามารถพูดและออกเสียงได้คล่องแคล่วชัดเจน การท่องจำเป็นการลับสมองอยู่เสมอทำให้มีความจำดี การเลือกสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ให้เด็กท่องจำจะเกิดประโยชน์กับเด็กมากกว่าการให้เด็กท่องจำข้อความไร้สาระจากบทโฆษณาต่างๆ เพราะธรรมชาติของเด็กจะช่างจดจำอยู่แล้ว ถ้าให้ท่องจำในสิ่งที่เป็นความรู้หรือประโยชน์ สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยครูอธิบายความหมายหมายให้เข้าใจเสียก่อนก็จะเป็นประโยชน์แก่เด็กเป็นอันมาก บทท่องจำทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองนั้นจะเป็นตัวอย่างให้เด็กนำไปใช้เพื่อการแต่งหนังสือต่อไป เด็กที่ท่องบทร้อยกรองได้แล้ว ต่อไปจะสามารถแต่งบทร้อยกรองด้วยตนเองได้ เพราะคุ้นเคยและชินกับคำคล้องจอง นอกจากนี้เด็กจะได้สำนวนภาษาที่ดีจากบทท่องจำต่างๆด้วย...”

(อรวรรณ มุงคุณดา, ม.ป.ป. อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

การฝึกให้นักเรียนท่องจำบทอาขยานช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ภาษาไทยได้ อย่างไรก็ตามบทอาขยานที่ใช้สำหรับท่องจำคำกลุ่มที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระและพยางค์กะนั้น เท่าที่สามารถสืบค้นได้พบว่าเป็นบทท่องจำเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ไม่เห็นความสัมพันธ์ในภาพรวมของโครงสร้างคำทั้งสองกลุ่ม จึงส่งผลให้ต้องจำแยกเป็นคำแต่ละคำ หรือรู้เฉพาะคำกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากประสงค์จะรู้วิธีการเขียนหรือออกเสียงให้ถูกต้อง จึงต้องจดจำทั้งบทกระและบทกะ หรือมีเข็มนั้นต้องจดจำเป็นคำๆ ไป

¹ บทท่องจำ เรื่อง คำ “กะ” และคำ กะ ที่มักเขียนผิด จากหนังสือกาพย์ช่วยจำ คำที่มักใช้ผิด (จงจิต นิมนานนรเทพ, 2555 : 1, 5) และบทท่องจำเรื่อง ตัวอย่างคำที่ใช้ “กระ” และ “กะ” จากเว็บไซต์สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย (บุญชัย หงส์ชยากร, 2554 : เว็บไซต์สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย) อ่านตัวอย่างเพิ่มเติมได้ในส่วนภาคผนวกท้ายบทความ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะหาวิธีการที่ง่ายต่อการจดจำและทำความเข้าใจเพื่อแยกแยะคำทั้ง 2 กลุ่มไปพร้อมกัน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้การสอนสำหรับคนไทยและชาวต่างชาติผู้สนใจภาษาไทย ให้เขียนสะกดคำและออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ความตั้งใจดังกล่าว ประกอบกับข้อสังเกตว่า คำกลุ่มที่ใช้ กะ นั้น พยางค์ที่ตามหลังมักมีเสียงควบกล้ำเป็นส่วนใหญ่ ตรงข้ามกับคำว่า กระ ที่ส่วนใหญ่แล้วไม่ปรากฏพยางค์ตามหลังเป็นเสียงคำควบกล้ำ จึงสันนิษฐานไว้เบื้องต้นว่า น่าจะมีเงื่อนไขบางประการที่ช่วยให้แยกแยะโครงสร้างคำทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งหากผู้ใช้ภาษาไทยทราบ โดยเฉพาะเมื่อถูกสอนหรือปลุกฝังตั้งแต่วัยเยาว์ด้วยการท่องเป็นบทอาขยาน ย่อมจะส่งผลให้เขียนคำภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น นำมาสู่วัตถุประสงค์ของบทความวิจัยเรื่องนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อหาเทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ /gra/ และ พยางค์กะ /ga/

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้เทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ /gra/ และ พยางค์กะ /ga/

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รวบรวมประชากรที่ศึกษา คือ คำที่ขึ้นต้นด้วยกระ และ กะ จากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2) และพจนานุกรมฉบับมติชน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2547 โดยเลือกศึกษาเฉพาะคำในกลุ่มที่พบและใช้ในชีวิตประจำวัน จึงไม่ศึกษาคำราชาศัพท์ คำที่ใช้ในกวีนิพนธ์ คำโบราณ คำภาษาถิ่น คำในวรรณคดี และคำที่ไม่อยู่ในความนิยม รวมคำที่ศึกษาทั้งสิ้น 313 คำ

2. นำกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมาวิเคราะห์ลักษณะเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ต่อจากพยางค์กระ และกะ เพื่อหาลักษณะเด่นร่วมกันของพยางค์คำในแต่ละกลุ่มเพื่อจะนำไปใช้สร้างเป็นเทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ /gra/ และ พยางค์กะ /ga/ จากนั้นสรุปแล้วบันทึกผล

3. นำข้อสรุปที่ได้มาสร้างเป็นบทอาขยานเพื่อใช้เป็นเทคนิคการแยกแยะและช่วยจำกลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์กระ /gra/ และ พยางค์กะ /ga/

ผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาพยางค์ที่ตามมาในด้านพยัญชนะต้น คำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ จะตามด้วยพยัญชนะต้นในพยางค์ถัดมาดังนี้ คือ

ง/ก/ มีจำนวน 4 คำ ในคำว่า กระงกกระเงิน กระง่องกระแงง กระง่อนกระแงง
กระเง้ากระงอด

จ /ค/ มีจำนวน 32 คำ ในคำว่า กระจก กระจง กระจาย กระจอก กระจองจอง กระจอง

ห่อง กระจ่องห่อง กระจองอแง กระจ้อน กระจ้อยร่อย กระจะ กระจัง กระจัดกระจาย กระจับ กระจ่าง กระจาด กระจาบ กระจิบ กระจิริด กระจิว กระจุกกระจิก กระจุ่มกระจิม กระจุย กระจู้ กระจเอา กระจืดกระจ้าง กระจ็บบ กระจ็ยว กระจ็ยว กระจแจะ กระจโจน กระจโถม

ฉ /ch/ มีจำนวน 6 คำ ในคำว่า กระจฉก กระจฉอน กระจฉับกระจฉแฉง กระจฉีก กระจฉูด กระจฉืด

ช /ch/ มีจำนวน 16 คำ ในคำว่า กระจชดกระจช้อย กระจชอน กระจชัง กระจชั้น กระจชับ กระจชาก กระจชาย กระจชิต กระจชุ กระจชุก กระจชุ่มกระจชวย กระจชเอ กระจช้ำ กระจช็ยง กระจชแฉง กระจชอก

ซ /s/ มีจำนวน 9 คำ ในคำว่า กระจซิก กระจซิบกระจซาบ กระจซุบกระจซิบ กระจซู่ กระจซึ้น กระจเซอ กระจเซอะกระจเซ็ง กระจซ้ำ กระจแซะ

ด /d/ มีจำนวน 30 คำ ในคำว่า กระจดก กระจดั่ง กระจดอ กระจดอง กระจดอน กระจดั่งงา กระจดาก กระจด้าง กระจदान กระจดาช กระจด้ากระจด่าง กระจดิกกระจเดีย กระจดิ่ง กระจดี กระจดีกระจดี้า กระจดิ่ง กระจดุกกระจดิก กระจดุ้งกระจดิ่ง กระจดุม กระจดุก กระจดั่ง กระจเด็น กระจเดาะ กระจเดียด กระจเดือก กระจเดื่อง กระจโตกกระจโตก กระจโดง กระจโดด กระจโด

ต /t/ มีจำนวน 16 คำ ในคำว่า กระจต้วมกระจเตี้ยม กระจต่องกระจแตง กระจต้อบ กระจต้ว กระจต่าย กระจตัก กระจต้อร้อรัน กระจตูก กระจตุ้งกระจติ่ง กระจตุน กระจเตง กระจเต็น กระจเตาะ กระจเตื่อง กระจแต กระจโตกกระจตาก

ถ /th/ มีจำนวน 5 คำ ในคำว่า กระจถด กระจถาง กระจถิน กระจถิบ กระจถอน

ท /th/ มีจำนวน 19 คำ ในคำว่า กระจทง กระจทบ กระจท่อนกระจแทน กระจท้อน กระจท้อม กระจทะ กระจทั่ง กระจทา กระจท้า กระจทิง กระจทีบ กระจทุ้ง กระจทุ่ม กระจทู้ กระจเท้เร กระจเที้ยม กระจเทือน กระจแทก กระจแทน

ทร /s/ มีจำนวน 1 คำ ในคำว่า กระจทรวง

น /n/ มีจำนวน 4 คำ ในคำว่า กระจนั้น กระจนี้ กระจนั้น กระจแนะกระจแน

บ /b/ มีจำนวน 16 คำ ในคำว่า กระจบวน กระจบวย กระจบอก กระจบอง กระจบะ กระจบาล กระจบิตกระจบวน กระจปี่ กระจป้อ กระจบุง กระจบุ่มกระจบ่าม กระจเบน กระจเปียด กระจเปียดกระจเสียร กระจเปื่อง กระจแบะ

ป /p/ มีจำนวน 7 คำ ในคำว่า กระจป้อกระจแป กระจป้อง กระจปอดกระจแปด กระจปุก กระจปูด กระจเป้า กระจเปาะ

ปร /pr/ มีจำนวน 2 คำ ในคำว่า กระจปรี่กระจเปร่า กระจโปรง

ผ /ph/ มีจำนวน 2 คำ ในคำว่า กระจผม กระจผ็ก

ผล /phl/ มีจำนวน 1 คำ ในคำว่า กระจผล็กระจผลาม

พ /ph/ มีจำนวน 8 คำ ในคำว่า กระจพ้อม กระจพัน กระจพี่ กระจพ้อ กระจพุ้ง กระจพุ่ม กระจพะาะ กระจเพ้อม

- พร/phr/ มีจำนวน 1 คำ ในคำว่า กระพรวน
- ฟ/f/ มีจำนวน 2 คำ ในคำว่า กระฟัดกระเฟียด กระฟุ่มกระฟาย
- ม/m/ มีจำนวน 4 คำ ในคำว่า กระมอมกระแมม กระมั่ง กระมิดกระเมี้ยน กระมูท
- ย/j/ มีจำนวน 8 คำ ในคำว่า กระย่องกระแย่ง กระยา กระยาง กระยี้มกระย่อง กระยี้
กกระยัก กระยี้กกระยือ กระยี้ดกระยาด กระยี้เอกระแย่ง
- ร/r/ มีจำนวน 3 คำ ในคำว่า กระรอก กระเรียน กระไร
- ว/w/ มีจำนวน 4 คำ ในคำว่า กระวนกระวาย กระวาน กระวีกระวาด กระไวยกระวาย
- ซ/s/ มีจำนวน 1 คำ ในคำว่า กระซาปณ์
- ส/s/ มีจำนวน 14 คำ ในคำว่า กระสวย กระสอบ กระสัน กระสับกระส่าย กระสา กระสาย
กระสือ กระสูงกระสิง กระสุน กระเสี้ยนกระสาย กระเสา กระเสาะกระแสะ กระเสือกกระสน กระเส
ห/h/ มีจำนวน 7 คำ ในคำว่า กระหัง กระหาย กระหิม กระหืดกระหอบ กระเหิม กระ
เหี้ยนกระหือรือ กระไห
- หน/n/ มีจำนวน 4 คำ ในคำว่า กระหนก กระหนาบ กระหน้า กระแหนะกระแหน
- หม/m/ มีจำนวน 6 คำ ในคำว่า กระหมวด กระหม่อม กระหมุบกระหมิบ กระหมืดกระหม่ม
กระหม่น กระหมั่ว
- หย/j/ มีจำนวน 3 คำ ในคำว่า กระหย่อม กระหยมีย้มย่อง กระโฮย่ง
- หว/w/ มีจำนวน 1 คำ ในคำว่า กระหวัด
- อ/ʔ/ มีจำนวน 7 คำ ในคำว่า กระอ้อกระแอ้ กระออกกระแอด กระอ้อมกระแอ้ม
กระอ๊กกระอ่วน กระอดกระเอื้อน กระอ๊กกระอ๊ก กระแอมกระไอ

สรุปได้ว่า คำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ มีจำนวน 243 คำ โดยเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่
ตามมานั้น มีดังนี้

1. /c/	ได้แก่	พยัญชนะต้น จ	มีจำนวน	32	คำ
2. /d/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ด	มีจำนวน	30	คำ
3. /s/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ซ ทร ษ และ ส	มีจำนวน	25	คำ
4. /th/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ถ และ ท	มีจำนวน	24	คำ
5. /ch/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ฉ และ ช	มีจำนวน	22	คำ
6. /t/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ต	มีจำนวน	16	คำ
7. /b/	ได้แก่	พยัญชนะต้น บ	มีจำนวน	16	คำ
8. /j/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ย และ หย	มีจำนวน	11	คำ
9. /ph/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ผ และ พ	มีจำนวน	10	คำ

10. /m/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ม และ หม	มีจำนวน	10	คำ
11. /n/	ได้แก่	พยัญชนะต้น น และ หน	มีจำนวน	8	คำ
12. /p/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ป	มีจำนวน	7	คำ
13. /h/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ห	มีจำนวน	7	คำ
14. /ʔ/	ได้แก่	พยัญชนะต้น อ	มีจำนวน	7	คำ
15. /w/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ว และ หว	มีจำนวน	5	คำ
16. /ŋ/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ง	มีจำนวน	4	คำ
17. /r/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ร	มีจำนวน	3	คำ
18. /pr/	ได้แก่	พยัญชนะต้น พร	มีจำนวน	2	คำ
19. /f/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ฟ	มีจำนวน	2	คำ
20. /phl/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ผล	มีจำนวน	1	คำ
21. /phr/	ได้แก่	พยัญชนะต้น พร	มีจำนวน	1	คำ

คำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ จะตามด้วยพยัญชนะต้นในพยางค์ถัดมา ดังนี้คือ

จ /c/	มีจำนวน 2 คำ	ในคำว่า	กะจั้ง กะแจะ
ช /ch/	มีจำนวน 1 คำ	ในคำว่า	กะแช่
ด /d/	มีจำนวน 2 คำ	ในคำว่า	กะด่ากะต่าง กะดี้กะดี้า
ต /t/	มีจำนวน 2 คำ	ในคำว่า	กะตัก กะเตง
ท /th/	มีจำนวน 7 คำ	ในคำว่า	กะทัดรัต กะทั้นหัน กะทิกะทือ กะทูน กะเทย กะเทาะ
บ /b/	มีจำนวน 2 คำ	ในคำว่า	กะบัง กะบั้งกะบอน
ป /p/	มีจำนวน 7 คำ	ในคำว่า	กะปวกกะเปียก กะปะ กะป้ากะเปือ กะปี กะปุกกะปุย กะปุด กะโปโล
ปร /pr/	มีจำนวน 4 คำ	ในคำว่า	กะปริดกะปรอย กะปริบ กะปริบกะปรอย กะโปรง
ปล /pl/	มีจำนวน 1 คำ	ในคำว่า	กะปลกกะเปลี้ย
ผล /phl/	มีจำนวน 2 คำ	ในคำว่า	กะผลุกกะโผล่ กะผลก
พ /ph/	มีจำนวน 2 คำ	ในคำว่า	กะพง กะพ้อ
พร /phr/	มีจำนวน 5 คำ	ในคำว่า	กะพรวดกะพรวด กะพรวงกะแพรง กะพริบ กะพรุน กะเพรา
ร /r/	มีจำนวน 8 คำ	ในคำว่า	กะรื่องกะแร่ง กะรัต กะราง กะรุงกะรัง กะรุ่งกะริง กะเร่กะร่อน กะเรือกะร่า กะเรียกะราด

ล /l/	มีจำนวน 14 คำ ในคำว่า	กะลोजี้ กะลอน กะล่อมกะแล่ม กะล่อยกะหลิบ กะละปิงหา กะละมั่ง กะละแม กะลา กะกลาง กะลาสี กะลิง กะลีมกะเหลี้ย กะเล่อกะล่า กะโล่
ว /w/	มีจำนวน 1 คำ ในคำว่า	กะวอกกะแวก
หน /n/	มีจำนวน 3 คำ ในคำว่า	กะหนอกกะแหน กะหน่องกะแห้ง กะหนุงกะหนิง
หฺร /r/	มีจำนวน 4 คำ ในคำว่า	กะหฺรื่อง กะหฺรือมกะแหริม กะหฺรี กะหฺเรียง
หล /l/	มีจำนวน 3 คำ ในคำว่า	กะหล่า กะหลุกกะหลิก กะไหลก

สรุปได้ว่า คำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ มีจำนวน 70 คำ โดยเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ตามมานั้น มีดังนี้

1. /l/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ล และ หล	มีจำนวน	17 คำ
2. /r/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ร และ หฺร	มีจำนวน	12 คำ
3. /th/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ท	มีจำนวน	7 คำ
4. /p/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ป	มีจำนวน	7 คำ
5. /phr/	ได้แก่	พยัญชนะต้น พร	มีจำนวน	5 คำ
6. /pr/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ปร	มีจำนวน	4 คำ
7. /n/	ได้แก่	พยัญชนะต้น หน	มีจำนวน	3 คำ
8. /c/	ได้แก่	พยัญชนะต้น จ	มีจำนวน	2 คำ
9. /d/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ด	มีจำนวน	2 คำ
10. /t/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ต	มีจำนวน	2 คำ
11. /b/	ได้แก่	พยัญชนะต้น บ	มีจำนวน	2 คำ
12. /phl/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ผล	มีจำนวน	2 คำ
13. /ph/	ได้แก่	พยัญชนะต้น พ	มีจำนวน	2 คำ
14. /ch/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ช	มีจำนวน	1 คำ
15. /pl/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ปล	มีจำนวน	1 คำ
16. /w/	ได้แก่	พยัญชนะต้น ว	มีจำนวน	1 คำ

ทั้งนี้ พบว่า มีพยางค์ที่สามารถตามหลังได้ทั้งพยางค์ กระจะ และ กะ ซึ่งล้วนมีความหมายเดียวกัน จำนวน 7 คู่ ได้แก่ กระจัง-กระจัง กระจะแจะ-กระจะแจะ กระจด้ากระจด่าง-กระจด้ากระจด่าง กระจดี้กระจด้า-กระจดี้กระจด้า กระจะเตง-กระจะเตง กะทื่อ-กะทื่อ และ กระจุด-กระจุด

1.1.2.3 /n/ ได้แก่ พยัญชนะต้น น ส่วน พยัญชนะต้น ฌ ใช้ตามหลังพยางค์ กระ เท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 4 คำ โดยคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ ที่มีพยัญชนะต้น น มีจำนวน 4 คำ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ มีจำนวน 3 คำ

1.1.2.4 /ph/ ได้แก่ พยัญชนะต้น พ ส่วน พยัญชนะต้น ผ ใช้ตามหลังพยางค์ กระ เท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 2 คำ โดยคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ ที่มีพยัญชนะต้น พ มีจำนวน 8 คำ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ มีจำนวนเพียง 2 คำ

1.1.2.5 /w/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ว ส่วน พยัญชนะต้น หว ใช้ตามหลังพยางค์ กระ เท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 1 คำ โดยคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ ที่มีพยัญชนะต้น ว มีจำนวน 4 คำ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ มีจำนวนเพียง 1 คำ

1.1.2.6 /r/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ร ส่วน พยัญชนะต้น รร ใช้ตามหลังพยางค์ กระ เท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 4 คำ โดยคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ ที่มีพยัญชนะต้น ร มีจำนวนเพียง 3 คำ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ มีจำนวน 8 คำ

1.2 เสียงที่พยัญชนะต้นที่ตามหลังเฉพาะกลุ่ม คือ

1.2.1 กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ พบว่ามีเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ตามมาซึ่งไม่พบว่าตามหลังพยางค์ กะ ได้แก่

1.2.1.1 /ŋ/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ง

1.2.1.2 /s/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ซ ทร ษ และ ส

1.2.1.3 /f/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ฟ

1.2.1.4 /m/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ม และ หม

1.2.1.5 /j/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ย และ หย

1.2.1.6 /h/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ห

1.2.1.7 /ʔ/ ได้แก่ พยัญชนะต้น อ

1.2.2 กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กะ พบว่ามีเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ตามมาซึ่งไม่พบว่าตามหลังพยางค์ กระ ได้แก่

1.2.2.1 /p/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ปล

1.2.2.2 /l/ ได้แก่ พยัญชนะต้น ล และ หล

1.2.2.3 /r/ ได้แก่ พยัญชนะต้น รร

1.3. กลุ่มคำพิเศษ หรือคำที่ไม่เข้ากลุ่ม

1.3.1 กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยางค์ กระ พยางค์ที่ตามมามีลักษณะสำคัญ คือ ไม่ใช่พยัญชนะต้นควบกล้ำ จึงมีคำพิเศษที่ตามหลังด้วยด้วยพยัญชนะต้นควบกล้ำ ทั้งควบกล้ำแท้ และควบกล้ำไม่แท้ จำนวน 5 คำ อันได้แก่ กระทรวง กระปรี้กระเปร่า กระโปรง กระผลิกระผลาม และกระพรวน

1.3.2 กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ กะ พยางค์ที่ตามมาจะมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นพยัญชนะต้นควบกล้ำ ทว่า ลักษณะนี้มีคำพิเศษอยู่ถึง 27 คำ ซึ่งพยางค์ที่ตามหลัง กะ จะประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว อันได้แก่ กะจั้ง กะแจะ กะแช่ กะดำกะต้าง กะดี๊กะดี๊ กะตัก กะเตง กะทัดรัด กะทันหัน กะทิกะทือ กะทูน กะเทย กะเทาะ กะบัง กะบั้งกะบอน กะปวกกะเปือก กะปะ กะป้ากะเปือ กะปี กะปุกกะปุย กะปุด กะโปโล กะพง กะพ้อ กะวอกกะแวก ซึ่งจากคำทั้ง 27 คำนี้มีคำจำนวน 7 คำที่สามารถตามหลังได้ทั้งพยัญชนะ กระทบ และ กะ ซึ่งล้วนมีความหมายเดียวกัน นั่นคือ กะจั้ง กะแจะ กะดำ กะต้าง กะดี๊กะดี๊ กะเตง กะทือ และกะปุด

2. นำผลที่ได้มาพัฒนาเป็นเทคนิคแยกแยะและช่วยจำ ดังนี้

2.1 ประโยคแยกแยะและช่วยจำ

2.1.1 กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ กระทบ มีพยัญชนะต้นที่ตามหลังเฉพาะกลุ่มกระทบ 7 เสียง 12 รูป² สามารถจำเสียงพยัญชนะต้นเหล่านี้ด้วยประโยคช่วยจำว่า **อา ยก เงิน แสน มา ให้ ฟ้า** (/ʔ/, /j/, /ŋ/, /s/, /m/, /h/, /f/)

2.1.2 กลุ่มคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ กะ มีพยัญชนะต้นที่ตามหลังเฉพาะกลุ่มกะ 3 เสียง 4 รูป³ สามารถจำเสียงเหล่านี้ด้วยประโยคช่วยจำว่า **ลูก ปลา เทรอ** (/l/, /pɭ/, /r/⁴)

2.2 บทอาขยานช่วยจำ

2.2.1 กลุ่มเสียงพยัญชนะต้นที่เกิดซ้ำกัน ผู้วิจัยแต่งบทอาขยานโดยละคำกลุ่ม กระทบไว้ในฐานที่เข้าใจว่าเป็นกลุ่มที่พบมากกว่า แล้วจึงยกตัวอย่างคำกลุ่ม กะ ซึ่งปรากฏเป็นส่วนน้อยในช่วงแรก จากนั้นจึงอธิบายเสียงกะ ด้วยเสียง ร /r/ และคำควบกล้ำว่าพบในคำกลุ่ม กะ เป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

² ดูรายละเอียดในข้อ 1.2.1

³ ดูรายละเอียดในข้อ 1.2.2

⁴ เสียง /r/ ในที่นี้คือ ห นำ ร แต่เสียง /r/ ที่เป็นเสียง ร ปกติ ถูกจัดไว้ในกลุ่มเสียงพยัญชนะต้นที่ตามหลังทั้งสองกลุ่ม

กระนำ ระวังจ่อ ทั้งกะจั่ง และกะแจะ⁵
 อีกดอ ตั่งเยอะเยะ แต่กะตัก และกะเตง
 เด็กคล้า กะดำกะด่าง กะดี๊กะดี๊ ใส่กางเกง
 ซอฉอ ทำนองเพลง ที่ระวังคือ กะแซ่
 ทอถอ กะทันหัน กะทัดรัด กะทือกะปี
 กะทေး เอากะที กะทุนกะทยะ แมงกะแท้
 ไปไม้ ขอตามหลัง ห่วงกะบัง กะบึงกะบอนแน
 พอผอ ระวังแพ้ ดอกกะพ้อ ปลากระพง
 วอมี กะวอกกะแวก ต่อมาแยก เป็นกลุ่มกะ
 รอดตาม ระวังนะ กระไร กระเรียน กระรอกหลง
 ควบกล้า ก็ใช้กะ แต่หนูจ๊ะ อย่างนง
 กระพรวน กระโปรงตรง กระปรีกระเปร่า ให้เข้าใจ

2.2.2 กลุ่มคำพิเศษ หรือคำที่ไม่เข้ากลุ่ม นำมาแต่งร่วมกับบางคำที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวันหรือมักใช้ผิด มาแต่งเป็นบทอาขยานช่วยในการท่องจำ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนภาษาไทยสามารถจำคำเหล่านี้ได้สะดวก และนำไปใช้ในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

แม่ค้า หน้ากระทรวง ติดกระพรวน กระปรีกระเปร่า
 กะทေး กะลาเอา กะทีผิด ในกระทะ
 ซอบขาย นกกะปุด⁶ ปลากระพง งูกะปะ
 ปลากระตัก ก็มีนะ กะทัดรัด ถนัดกะเตง
 อย่างชื้อ กะทันหัน กะหล้านั้น ดูโหวงหวง
กะดำกะด่าง นำกล้าวเกรง กะปวกกะเปียก กะบ้ำกะเปือ
 บางครั้ง กะดี๊กะดี๊ กะบึงกะบอนมา กับเพื่อนเกลอ
 กะละมั่ง ก็ยังเจอ กะเพรากะพ้อ ดอกกะทือ
 กะทยะ กะพริบตา ตั่งกะบังมา หน้าใสชื้อ
 หมวกกะโล่ อยู่ในมือ กะลาสิ มีกะละแม
 กระโปรง กะรุ่งกะริง เหม็นจริงจริง แมงกะแท้
 พวกเราอย่าเชื่อนแซ กะ หรือ กระ ระมัดระวัง

⁵ คำที่ขีดเส้นใต้สามารถใช้ได้ทั้งพยางค์กะและพยางค์กระ

⁶ คำที่ขีดเส้นใต้สามารถใช้ได้ทั้งพยางค์กะและพยางค์กระ

เอกสารอ้างอิง

- จงจิต นิมมานนรเทพ. (2555). *กาพย์ช่วยจำ คำที่มีกใช้ผิด*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชัย หงส์ขยางกูร. (2554). *ตัวอย่างคำที่ใช้ “กระ” และ “กะ”*. สืบค้นจาก เว็บไซต์สมาคมนักกลอน https://www.thaipoe.net/index.php?lay=boardshow&ac=webboard_show&WBntype=1&No=13101918
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักพจนานุกรมมติชน. (2547). *พจนานุกรมฉบับมติชน*. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- อรรวรรณ มุงคุณดา. (ม.ป.ป.). ๑๔๒. *มาอ่านบทอาขยานกันเถอะ*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/590157>

ภาคผนวก

คำ “กะ”

กะพงผัดกะเพรา	กะแซ่, เหล้าเข้ากันดี
กะลามะพร้าวนี้	คั้นกะทิ กะทันหัน
จานใบกะทัดรัด	กะหล่ำผัด จัดวางปล้น
กะหรีปีบทั้งหวานมัน	พานกะไหลจัดใส่มา
กะพริบตาคราสั่งสอน	เด็กกะล่อนหลบหนีหน้า
หมวกกะโล่หุ้มด้วยผ้า	งามนั้กหนาชุดกะลาสี
มีากะเลียวเขี้ยวอมดำ	จำได้แม่นขุนแผนมี
นั้แน่กะลอจี	คือแบ่งทอดคลุกกับงา
ฝนตกกะปริดกะปรอย	เห็นเด็กน้อยยกเล่อกะล่า
ถือกะละปั้งหา	ดูท่าทีกะหลีกะหลอ
กะละแม่ในกะละมัง	อร่อยจ้งแบ่งใส่ห่อ
หนูน้อยมารุมขอ	ล้วนแต่เด็กกะโปโล
ถ้าโยกะไหลก็มี	รสชาติดีผลโตโต
กะเทยเคยดูโซวี	บางคนโห่บ้างเฮฮา
ผ้าขาดกะรุ่งกะริ่ง	เป็นผู้หญิงไม่งามตา
กะโผลกกะผลกมา	ฝากะเทาะเคาะออกไป
ปลากระตักทอดกรอบดี	แมลงกะแท้นั้เหม็นไกล
กะ นำ ทุกคำใช้	ไม่มี ร ขอจดจำ

(จงจิต นิมมานนรเทพ, 2555 : 1)

คำ “กะ” ที่มักเขียนผิด

กะพงผัดกะเพรา	กะเล่อกะล่าไม่ค่อยดี
กะลา กะโหลกนี้	กะเทาะเปลือกกะทันหัน
จานใบกะทัดรัด	กะหรีปู้บจัดกะทิมัน
เต็กกะโปโลนั้น	ไม่แข่งขันกะปริบกะปรอย

(จงจิต นิมมานนรเทพ, 2555 : 5)

ตัวอย่างคำที่ใช้ “กระ” และ “กะ”

(กระ)

กระเพาะปลา นำทาน กระสันจิต	กระจิริต เล็กจริง อิงกระเส
กระตือรือร้น หนอยนะ อย่าเชื่อนแซ	กระบวนแก้ ปัญหา อयरรวรัด
กระทะเหล็ก เนื้อดี ควรมิใช่	กระเปียดกระเสียร กันไว้ ให้ประหยัด
ลายกระหนก สวยเด่น เส้นคมชัด	ห้ากระเชอ หนึ่งสัด ดวงวัดกัน

(กะ)

กะทิสด ได้มา จากมะพร้าว	ผัดกะเพรา รัตข้าว คนเลือกสรร
ปลากะพง ต้มยำ ของล้ำคัญ	กะทันหัน เร็วรีบ กะพริบตา
กะเทาะเปลือก มะพร้าว จนเหงื่อโชก	กินลำไย กะโหลก ลูกเนื้อหนา
สองกระรัต กะทัดรัด แหวนคัทมา	ขัดกะลา งานเหนื่อย แกรมเมื่อยมือ

(บุญชัย หงส์ชยางกูร, 2554 : เว็บไซต์สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย)

哈尼族研究出版物的整理述评

A review of the research publications of Hani Nationality

[中国]张鑫, 都翔蕊

[China] Zhang Xin, Dou Xiang Rui

【摘要】学界已出版的研究哈尼族的各类出版物已达一定规模, 笔者将这些出版物搜集、整理及研究后发现: 关于哈尼族研究的出版物角度主要包括哈尼语研究和哈尼族文化研究两个方面。本文对这两类出版物的内容和特点做简要述评, 拟对哈尼族语言文化保护做一些实际工作。

【关键词】哈尼族; 语言; 文化; 出版; 述评

Abstract

Educational circles had come out all kinds of publications about researching Hani nationality which reached a certain stage. After collected, arranged and studied these publications, I found that there are two angles about them. One is Hani lanauage, another is Hani culture. The article made a brief review of these two publications. And we are trying to do some actual work about protecting the Hani language.

Keywords: Hani nationality; language; culture; public; review

哈尼族研究是西南少数民族研究的重要组成部分。综观已出版的哈尼族研究文献，主要有两个角度，即哈尼语研究和哈尼族文化研究。具体而言，哈尼语研究主要从语言本体出发，包括哈尼语语音、词汇和语法的研究，此外还有关于哈尼语语言使用情况以及哈尼族神话史诗的研究；哈尼族文化研究则涵盖的范围更广，包括族源、宗教哲学、民俗、文学艺术等方面的研究。本文对这两类出版物的内容和特点做简要述评，拟对哈尼族语言文化保护做一些实际工作。

一、哈尼语研究出版物述评

1. 推动了哈尼语本体研究向深入细致发展

目前，有关哈尼语本体研究的著作有学者戴庆厦、蒋颖、崔霞等共同编著的《西摩洛语研究》（民族出版社，2009年）、学者赵敏、朱茂云的《墨江哈尼族卡多话参考语法》（中国社会科学出版社，2011年）、戴庆厦主编的《泰国阿卡语研究》（中国社会科学出版社，2009年）、李泽然的专著《哈尼语词汇学》（民族出版社，2013年）和《哈尼语研究》（民族出版社，2001年）、李永燧的《哈尼语语法》（民族出版社，1990）、戴庆厦和段颢乐合著的《哈尼语概论》（云南民族出版社，1995）、云南省少数民族语文指导工作委员会编《汉哈尼新词语集·哈汉对照》（云南民族出版社，1994）等出版物，它们都是对哈尼语语言本体进行了深入研究。

2. 翻开了哈尼语语言使用国情调查的新篇章

学术界近些年出版了一系列关于哈尼语语言使用现状及演变的丛书，这些出版物是由著名的少数民族语言学家戴庆厦先生及其团队共同调查并撰写的研究报告。其中有研究跨境哈尼族语言使用现状的《泰国万伟乡阿卡族及其语言使用现状》（中国社会科学出版社，2009年）一书，该书不仅介绍了泰国清莱府美罗县万伟乡阿卡族（即国内的哈尼族）的社会文化概况，还入户调查了当地族人母语使用的现状，分析了族人兼用泰语的现状及成因，书中还将有典型性的语

言使用个案做了介绍。这本书的意义在于对哈尼族跨境特点关注的同时，将哈尼语这种跨境语言的社会变体也做了深入地研究，是国内外相关研究的开创之作。此外，该团队针对国内哈尼语支系语言使用现状的调查成果有《西摩洛语语言使用现状及其演变》（商务印书馆，2009年）、《元江县羊街乡语言使用现状及其演变》（商务印书馆，2009年）以及笔者也参与调查研究的《云南绿春县哈尼族语言使用现状及其演变》（商务印书馆2012年）等出版物。这三本著作都是中央民族大学“985工程”中国少数民族语言文化教育与边疆史地研究创新基地文库“新时期中国少数民族语言使用情况研究丛书”的子系列。这些成果的出版是基于科学的语言田野调查之后，团队共同完成的。基本的内容及特点包括哈尼语使用现状、哈尼族人保存母语的状况及成因、哈尼族兼用汉语的使用情况以及杂居民族之间语言的兼用和转用情况，这些书中还分析了哈尼语及其接触的其他语言的功能差异，探求了各民族语言和谐发展的原因以及哈尼语的语言接触关系等方面。

3. 保存并传播了哈尼族神话史诗文献

哈尼族研究中关于神话和史诗的出版物大多是从文化角度入手，但也有大量的语言文本形式的出版物。哈尼族母语人卢保和与龙元昌记录、翻译并整理的哈尼族神话古歌《都玛简收》就是一部珍贵的语料文献。书中采用哈尼文拉丁字母记录，汉字翻译注释的形式，对哈尼族姑娘都玛简收的出生、成长、谈情、被逼婚、逃婚、祭祀等内容进行了详细记述。这部著作对哈尼语标准音点的语音记录是非常准确的，这也为哈尼语语言研究提供了可靠的第一手语料。

二、哈尼族文化研究出版物述评

哈尼族是一个富于想象和创造的民族，在几千年的发展历史中，创造了绚丽多姿的民族文化，为人类的文明进步做出了自己的贡献。直到今天，哈尼族还保存着最古老的神话、传说、史诗，他们以极丰富的想象力，对天地万物的起源作了十分生动的描述，艺术地再现了他们所处

的自然、历史背景和社会生活，表达了他们的宇宙观、生命观、艺术观和审美观。哈尼族宗教、哈尼族民间文学、哈尼族民间音乐舞蹈、哈尼族服饰艺术、哈尼族婚丧礼仪等等，无一不包含着独特的文化内涵，具有多学科的研究价值和多方面的艺术鉴赏价值。毛佑全的专著《哈尼族文化史》（辽宁人民出版社，1994）一书主要从哈尼族的历史、文化源流、生产工具、生产技术、衣食住行、婚姻家庭、习俗道德、宗教信仰、文学艺术等综合方面进行了介绍。根据现有材料可知，研究哈尼族文化的出版物主要从四个角度去展现哈尼族的文化成就，即族源、宗教哲学、民俗及文学艺术。而雷兵的《哈尼族文化史》（云南民族出版社，2002）全书设计族称、族源、人口分布、自然概况、原始宗教、文学艺术、生活习俗、人生礼仪、语言文字、教育及纪年节日等，基本涵盖了哈尼族文化的各个方面，反映出哈尼族文化的总体面貌。史军超主编的《哈尼族文化大观》（云南民族出版社，1999）艺术地介绍了哈尼族特殊的迁徙文化、梯田文化、茶文化，宗教习俗、文学艺术、政治军事、教育体育、新闻出版、科技及生产生活的方方面面。李克忠的《寨神——哈尼族文化实证研究》（云南民族出版社，1998）一书之处：“昂玛突”即祭祀寨神活动，既是哈尼族重视的民俗和节日活动，又是哈尼族传统文化全部内容的代名词，是哈尼族文化的象征。杨世华、白碧波主编的《玉溪哈尼族文化研究》（云南民族出版社，2003年）介绍了玉溪市哈尼族分布概况、婚姻习俗、生育丧葬习俗、宗教信仰、梯田文化与生态平衡、饮食禁忌、节日、农耕活动及教育状况等。戴庆厦主编的《中国哈尼学第二辑》（民族出版社，2005）一书从不同角度反映哈尼族社会经济、文化以及哈尼族地区在现代化进程中的经验和问题。以上都是综合性的文化研究出版物，下面从研究哈尼族的各种出版物中以族源、宗教哲学、民俗及文学艺术四个角度为内容的专著进行归类评述。

1. 族源

少数民族同胞历来重视本民族的族源及迁

徙情况，哈尼族同胞也不例外。从已出版的《哈尼族简史》（民族出版社，2008）一书中就可以找到哈尼族的族源及迁徙情况。该书将哈尼族从原始社会直到社会主义社会的各个历史时期进行了全面的介绍，并记录了新时期哈尼族文化教育科技事业的发展情况，是编写组科学规范工作的共同结晶。

2. 宗教哲学

关于哈尼族哲学思想研究的出版物中白玉宝的《哈尼族哲学思想探索》（云南民族出版社，1996）和肖万源等主编的《中国少数民族哲学史》（安徽人民出版社，1992）都认为，哈尼族的哲学思想处于启蒙阶段。两部著作都介绍了哈尼族《奥色密色》中哲学思想的萌芽于《哈尼阿培聪坡坡》中重人生讲友爱的原始哲学思想、神灵观念的表现等。此外还有关于哈尼族原始宗教的研究专著《哈尼族自然宗教形态研究》（云南民族出版社，1995）和白玉宝、王学慧的《哈尼族天道人生与文化源流》（云南民族出版社，1998）两书认为，人类史天神的血缘嫡裔，人的生死存亡和通道困苦都是天神意志外化的结果；天神全知全能和至真至善的本性，通过血缘纽带决定了人性本善。

3. 民俗

哈尼族文化研究中有很大一部分是关于民俗的著作。由墨江文化局赵德文等学者编著的《墨江哈尼族风情录》（云南民族出版社，2011）客观再现了哈尼人的居所哈尼土掌房、爱情摇篮烽火楼、卡多支系婚礼、西摩洛支系丧葬、全民盛宴“米索扎”、祭祀大典“埔玛突”和“砣扎扎”节以及碧约支系的牛皮大鼓等极具特征的民俗活动。该书的特点还在于图文并茂，图片与文字相辅相成，给读者呈现了真实的哈尼族民族活动。类似的出版物还有黄雁、黄钰编著的《双城迷城墨江》（中国旅游出版社，2009）和黄雁编著的《北回归线上的哈尼人》（云南人民出版社，2009），这两本书也都是通过图文形式对墨江县的哈尼人的民俗活动进行记录描述，是了解哈尼族民俗活动的宝贵资料。

4. 文学艺术

哈尼学者王尔松教授的《哈尼族文化研究》(中央民族大学出版社, 1994)一书收录了关于哈尼族历史文化、文学艺术、生活习俗等方面的论文14篇,旨在反映哈尼族文化全貌,助于读者认识哈尼族并为哈尼族文化研究的深入起到一点积极作用。学者史军超的专著《哈尼族文学史》(云南民族出版社, 1998)将哈尼族文学发展的脉络分为窝果奴局文学时代(民族形成期的文学)、迁徙史诗时代(民族大迁徙时期的文学)、贝玛文学时代(开拓建设云南高原时期的文学)以及当代文学(社会主义时期的文学)四个时期。作者不仅搜集了哈尼族文学每个时期的经典史诗和神话,还详尽探究分析了其背后的文化特征和民族内涵。这是哈尼族文学研究中一部最权威的著作。哈尼文化工作者白者黑出版的散文集《山寨情韵》及新闻集《印象绿春》是从母语人的主体感受出发,抒发了对本民族文学艺术的真挚热爱。韩跃红的小书《太阳转身的地方——墨江之谜》(云南教育出版社, 2012)介绍了哈尼族九个支系聚居的墨江县迷人之处并解读了回归之城、双胞胎之家、哈尼之乡的由来,有一定的文学艺术审美价值。黄绍文、廖国强、关磊三位学者的合著《云南哈尼族传统生态文化研究》(中国社会科学出版社, 2013)主要内容包括了文化与自然生态、生态文化与文化生态、民族生态文化的学理辨析、民族生态文化研究概述、民族生态文化研究的未来发展、哈尼族分布区域与地理环境、哈尼族在不同历史时期的分布概况等。学者黄绍文致力于哈尼族文化研究20多年,还先后出版了《诺玛阿美到哀牢山——哈尼族文化地理研究》、《箐口:中国哈尼族最后的磨菇寨》、《穿戴神话——哈尼族服饰艺术解读》三部关于哈尼族文化研究的专著。学者张兴荣编著的《云南特有民族原生音乐》(云南民族出版社, 1995)一书详细地介绍了红河县、金平县 and 江城县等地区哈尼族的原生音乐27首,是关注哈尼族音乐艺术的重要著作。李元庆主编的《中国云南红河哈尼族民歌》(云南民族出版社, 2002年)一书精选了红河地区哈尼族农耕节日歌唱习俗、生老病死歌唱习俗、少儿游戏歌唱

习俗、婚恋歌唱习俗、社交往来歌唱习俗等民间歌曲306首,还介绍了哈尼族歌唱词的基本特点和音乐的基本特征。

三、哈尼族研究文献出版与整理的意义

1. 有效记录和保存少数民族语言文学资料

“坚持民族平等和语言平等政策,重视各少数民族传统文化的挖掘、整理、继承和发扬,是中国政府一贯的政策。”^[1]哈尼族研究文献的出版与整理符合国家和政府对少数民族语言文化保护的政策,也是这一利于民族发展政策最好的实证。这些出版物不仅有效地记录和保存了共时平面的哈尼族研究成果,也将对未来的民族语言文化保护起到了一定的示范作用。

2. 为深入研究哈尼族的语言文化提供了阶段性资料

我国上世纪50年代曾对国内各个少数民族语言进行了大规模的调查,其中对哈尼语做详尽调查记录的学者有戴庆厦、李永燧及王尔松等几位先生。在他们当时调查记录的基础之上,后辈学者才能继续研究。比如前辈学者们确定了以云南省红河州绿春县大寨的哈尼语为标准音,帮助没有文字的哈尼族制订了拉丁文字,这些举措都为哈尼语的传播、记录和保存都具有重要意义。因此,近些年关于哈尼族语言文化研究的出版物也将为后来学者的哈尼族研究提供了必要的参考。

3. 弘扬民族文化及推动其他民族相关研究

哈尼族研究出版物不仅弘扬了本民族的语言文化,也为其他少数民族语言文化的研究提供了一定的学术参考价值。我们最终的目标是建立一个和谐的语言文化社会,哈尼族研究出版物带来的新视角、新思路能让其他各民族的兄弟姐妹们继续努力。

*本文系2015年国家社科基金青年项目“墨江白宏哈尼语参考语法研究”(15CYY044)阶段性成果。

【参考文献】

[1] 孙宏开. 重视少数民族语言与文化的记录和保护[J]. 满语研究, 2006 (1) : 58

【作者简介】

张鑫, 语言学博士, 内蒙古大学文学与新闻传播学院讲师, 研究方向为中国少数民族语言文学

都翔蕤, 新闻学硕士, 内蒙古大学文学与新闻传播学院讲师, 研究方向为广播电视、编辑出版

通信地址: 内蒙古呼和浩特市玉泉区昭君路24号

邮政编码: 010021

电话号码: 158-4719-9169

电子邮箱: aaron0529@163.com

张爱玲传奇系列的古典性与现代性

The Classic and Modernity of Eileen Chang's Legendary Series

[泰国] 徐友莲

[Thailand] Xu Youlian

【摘要】 张爱玲40年代的小说，是中国20世纪文学发展到这个时期的一个飞跃。她的现代小说是贴近新市民的文本，既是通俗的，又是先锋的；既是中国的，又是现代的。张爱玲小说中对女性全方位的解剖以及对于都市意识的新发现，都具有很强的现代性。在创作手法上，作者既采用传统的语汇，又兼用意识的流动的写法。这使得其小说随处彰显出与众不同的特色：即以中国古典小说为根底，又富有极强的市井小说色彩。本文尝试从叙事视角及整个叙事技巧方面探讨张爱玲小说的古典性与现代性。

【关键词】 张爱玲；小说；传奇系列；古典性；现代性

Abstract

Eileen Chang's novel in the 1940s has remarked a great leap forward in the development of Chinese literature in the 20th century. Her modern fiction is about the text of new citizens which is popular and pioneer, as well as Chinese and modern. Eileen Chang's novel has comprehensive analysis towards women and new discovery in urban consciousness that both show distinctive modernity. On the creative approach, author has used traditional vocabulary with stream of consciousness as the narrative mode. Novel became unique in the way that the distinctive feature of new citizens with the Chinese classical as a base. This paper attempts to study the classic and modernity of Eileen Chang's novel by exploring the perspective and skill of her narration.

Keywords: Eileen Chang; novel; legendary series; classical; modernity

引言

张爱玲的传奇小说是指其40年代中期的小说作品集,其中包括其代表作《金锁记》、《倾城之恋》、《沉香屑第一炉香》等作品。这些小说作品都是她创作颠峰时期的作品,兼具很鲜明的古典性和现代性。

“传奇”,很容易使人联想到唐传奇和明传奇,但总会联想到它与古典文学有关系。张爱玲的传奇小说似乎也与古典文学有割不断的联系,但要深入探究张爱玲的叙事文本,则要注重突出其传奇之奇。传奇本身也具有罕见的、异想天开的、奇幻的含义,而张爱玲的传奇小说则不仅仅具有这些表现。本文试从叙事角度和叙事技巧两个方面揭示二者的关系。

一、叙事视角

张爱玲的传奇系列小说大致可以分为三类:一类是香港传奇,以《沉香屑第一炉香》为代表;一类是上海传奇,以《金锁记》为代表了;还有一类就是所谓双城故事,以《倾城之恋》为代表。这三类传奇都具备一个显著特点,就是小说中的故事都关乎一座或两座城市,这也可以被看作是其传奇小说的一个叙事视角,即都市发现视角。

(一) 都市发现

其实,都市并非主角。真正的主角是那些生活在现代都市中形形色色的人物。对设计故事发生的主要场景时,张爱玲通常会设置两类很

有特色的空间形象:一是人物的居住场所,二是互相参照的文明地域。

首先分析小说中人物的居住场所。张爱玲小说中的主人公多数是女性,女性对居所比男性有更强烈的归属感。张爱玲传奇小说中的人物通常都分布在古典公馆或是现代洋房这两类不同的居住场所中。这两类不同的场所正是“古典”与“现代”的有形对峙。一种就是封闭感很强的传统意义上的内室:如家族的公馆,后花园,黑暗的楼上,卧室等等。比如《倾城之恋》中,挤住在一个旧式大家庭——白公馆中的白流苏,在她眼里的公馆有这么一点象神仙的洞府:

这里悠悠忽忽过了一天,世上已经过了几千年。可是这里过了一千年也同一天差不多,因为每天都是同样的单调无聊。——《倾城之恋》

这种居室令人窒息,衬托出女主人寄居生活的单调乏味和孤苦无依之感。同样阴森的居所莫过于《金锁记》中囚禁了曹七巧和她子女终生的充满鸦片烟雾的“楼上”。

与这种传统内室意象相对的则是一类比较现代的居室,即公寓。在张爱玲的笔下,公寓是现代城市生活中最基本的空间意象,距“市声”更近,与电梯、电车等共同构成“城里人的意识”。公寓给城市人带来的是被“内室”所压抑了的个人心里空间。因为张爱玲传奇小说中的“内室”往往是生命受到抑制的悲剧性场所,比如《金锁记》中“公寓”或性质近似的旅馆都

对女主人公曹七巧的自我意识起着某种庇护作用。再如《倾城之恋》中，对于流苏而言，即使是寄人篱下或是客居旅馆，她也很满足暂时属于自己的空间。

从上面的分析可以看出，这两类不同的居住场所下发生的故事，为我们传递了一个总体信息：即张爱玲传奇小说中展现出的“过渡型社会的一隅”。所谓过渡型，就是说不完全现代化，始终摆脱不了传统的底子。这也是为什么这些小说中的主要人物不是主要活动于酒吧、夜总会或是舞厅等明显城市空间意象场所中的原因。它呈现的不是经济学上的现代，而是日常生活的现代。

此外，再就是作品中带有浓厚的“中国风情”和“异国情调”空间意象的对比，这也是张爱玲笔下特有的地域特点。比如上海与香港、中式建筑与西式建筑、古老的城墙与现代的海港，等等，两者之间形成一种对照。张爱玲小说中的“上海系列”和“香港传奇”就是典型范例。

以《第一炉香》和《倾城之恋》为例，讲的都是生活在相对传统的环境中的上海女子，飘洋过海来到相对繁华的香港，从某个纨绔型男人手中讨取婚姻和爱情的故事。流苏和薇龙都厌烦了沉闷的传统生活方式，都把香港这个摩登、杂芜而“洋气”的世界视为“奇”域：对于流苏与薇龙，“香港”意味着新的开始。可实际上，在这个现代都市的土壤上，他们仍旧在继续着旧

的梦魇：薇龙“由良而媚”，沉沦了。流苏虽然结婚了，可也如同走进了“坟墓”——一座没有爱情的空城。由此可知，“香港传奇”发生在现代都市香港，实则演绎着上海人的故事，因此“香港”也被认为是上海的“她者”。真正的“上海系列”则比前者显得更原汁原味。《金锁记》是“上海系列”的代表作，不光是只指它发生在上海，更是因为她揭示了都市文明与人世苍凉的一种辩证关系。这是一个关于“原欲”的故事，一个令人惊心动魄的人性变态和人性异化的故事。

现代的都市是消费型的都市，上海作为当时的国际大都市，其特点便是“消费膨胀”。生活在大上海的女性大都与“金钱”有关系，为了生存或摆阔，她们把婚姻看作是自己获得理想生活的捷径，把青春作为婚姻的代价，以金钱为最终目的，嫁给了自己并不爱的人。《金锁记》中形象地勾勒出物欲和财欲很旺的姜二奶奶“曹七巧”，为了能进入虽然已破败但仍然是贵族大户的姜公馆，曹七巧嫁给了患骨痲的废人姜二爷。此外，小说也描写了曹七巧的情欲，在做上了二奶奶后，畸形的婚姻造成了畸形的性格，使她对男女情事十分敏感，也自然的将情感集中在当时她能接触到的惟一男性——三少爷姜季则身上。然而当情欲得不到满足后，物欲便成为了她生命的唯一中心，最终用物欲报复情欲，终于沦落为一个眼中只有金钱没有亲情的恶毒残忍的魔鬼。她经历了种种人世的不堪后得出的结论就

是：“人是靠不住的，靠得住的只有钱。”物欲升腾的都市带给普通市民的更多的是失落、焦虑，甚至是变态。可以说上海已经不仅仅是一个都市，而是成为了一种文化——现代化的象征。

（二）传奇叙述者

无论哪个故事，都有一个讲故事的人。张爱玲的作品里始终存在一个游戏于不同视域之间、人称模糊的传奇叙述者。这个叙述者是贯穿在叙述过程中的，没有特定的人称面具，却能使叙述过渡自如，从而也引导我们从古典走入现代。像《沉香屑第一炉香》中就有这样的叙述者：

在故事的开端，葛薇龙，一个极普通的上海女子，站在（香港华贵住宅区）半山里一座大住宅的走廊上，向花园里远远望过去。这一望，完全是葛薇龙的眼光，望出了一个殖民地风味的奇景，各种不调和的地方背景，时代气氛，全掺揉在一起，造成一种奇幻的境界，类似最摩登的电影院。然而却盖于一层仿古碧色琉璃瓦的白色流线型住宅，美国南部早期风格的石柱、立体化的南式布置，加上一两件中国摆设，斑竹小屏风和鼻烟壶及象牙佛像等，是由中国人眼中的西方豪华家西方人心目中的东方色彩共同构成的‘奇幻’。”随着薇龙一转身，眼光又转移了，借助镜像式的反打，“薇龙在玻璃门里瞥见她自己的影子——她自身也是殖民地所特有的东西色彩的一部分。……她穿着蓝竹布衫，长齐膝盖，下面是窄窄的裤脚管，还是满清末年的款

式，把女学生打扮得像赛金花模样，那也是香港当局取悦于欧美游客的种种设施之一。”——《沉香屑第一炉香》

就是这样，传奇叙述者毫无痕迹地转换角度并在小说故事里游走了一番，展示的却是古典与现代交错的画面，然而这只是表面化的东西，更为深刻的是在新旧交替的都市文明背景下，演绎了一幕幕传统女性的现代调情的故事。张爱玲在《倾城之恋》中重点描写的是范柳原与白流苏的调情表演。但是，两个主人公的本质却不同，“柳原意在求欢，流苏意在求生”，范柳原调情的背后是情感的寄托与宣泄，而白流苏调情的背后却饱含着生存的焦灼和无奈。对于传统女性白流苏来说，婚姻是她唯一可以依靠的东西，是她逃离腐旧唯一的办法。结果是她的确得到了一桩婚姻，但却是借了战争的成全，因而，其实她也只是获得了一座“婚姻空城”。白流苏在新的城市继续着旧的梦，这多少有一些荒凉。

综上所述，张爱玲传奇小说勾勒了在殖民地半殖民地的现代都市——香港与上海的背景中，尽力展示人物精神的堕落与不安，展示人性的脆弱与悲哀。她笔下的这些女性人物都面临着一个共同的遭遇，正如丹麦作家易卜生的著名作品《玩偶之家》里的主题“娜拉走后怎样”，张爱玲传奇小说中的这些人物在逃离所谓的现实之后却无法在现代都市社会中自立，她们并没有投向革命，却只选择了通过婚姻来改变现状，却不想婚姻也是靠不住的，因此整个人生都注定了是

荒凉的。

二、叙事技巧

张爱玲的传奇小说还表现出既传统又现代的特点，这是她的小说创作的一个独特的叙事特点。那么这样的叙事技巧缘何而来？简单地说是得益于其幼年时受到中西两种文化熏陶的影响。首先来自她的父母，张爱玲的父亲是一个遗少式的人物，风雅能文，给了她一些古典文学的启蒙。而张爱玲的母亲则是一个果敢的新式女性，敢于出洋留学，敢于冲破封建束缚而离婚，她西方化的生活情趣以及对文学艺术的品味又影响了幼年的张爱玲。其次是来自她的个人经历，张爱玲是在中西合璧的香港接受了大学教育，这也对她的小说创作产生了很大影响。下面从时空错落、意向营造和非叙事性话语与对话式叙事话语三个方面分析张爱玲传奇小说的叙事技巧。

（一）时空错落

张爱玲在《自己的文章》一文中表述了这样一个观点：“存了心要写出一个旧的东西在崩坏，新的东西在滋长的时代的，但是不赞成那种新旧分明的时代观，不喜欢用“善与恶”“灵与肉”的斩钉截铁的冲突那种古典的写法”。她还认为，“在时代的高潮到来之前，斩钉截铁的事物不过是个例外”。因此，这时代还不是产生一般所说的“时代纪念碑”式作品的时候，“因为人们还不能挣脱时代的梦魇”。显然，张爱玲避开了“时间观”的束缚，寻求了一个前后的时

间结合点，表现的也正是这样的交错时期，正如她说是一种“葱绿配桃红”的形式感，给人更浓地回味。此外，张爱玲用这种“参差”的形式感塑造这个时代里的“凡人”——那些不彻底的、但毕竟是真实的人物，如作者塑造了从腐旧家庭里走出来，却并没有在战争的洗礼中成为革命女性的流苏，也塑造出她们作为“现代人”的“虚伪之中有真实，浮华之中有素朴”的一面。

（二）意象营造

所谓“意象”，也就是在一个个有着色彩、光泽、声音的物象形态中包含着隐喻、象征等深层的意蕴。张爱玲的传奇小说中大多有着鲜亮的视觉效果，善于运用意象化的手法，使许多原本抽象的东西，如人物的命运、心理、情绪、感觉等，像一幅幅流动的画面，饱含具体的形态，这样的意象营造既给小说带来浓郁的诗意，也有脱离传统的现代性特点。《金锁记》三万多字的篇幅中，营造出了六种不同含义的月亮。月亮，是一个在传统文学中常常被引用的意象，但张爱玲却能推陈出新。

“年青的人想着三十年前的月亮是铜钱大的一个红黄的湿晕，像朵云在信笺上落了一滴泪珠，陈旧而迷糊。老年人回忆中的三十年前的月亮是欢愉的，比眼前的月亮大、圆、白；然而，隔着三十年的辛苦路往回看，再好的月色也不免带点凄凉。”——《金锁记》

奇异的意象，独特的词句组合，是张爱玲传奇小说独有的个性化“言说”。张爱玲曾

说：“我喜欢素朴，可是我只能从描写现代人的机智与装饰中去衬出人生的素朴的底子。因此我的文章容易被人看作过于华靡。”这正是上面所讲的“参差”法的又一次体现，即繁华的表面掩盖下是真实的人生世相。

此外，在张爱玲的传奇作品中，读者还可以看到许多具有现代意识的创新意象，比如《倾城之恋》中“墙”的意向就为两位主要人物的情感走向提供了很好的预设：

在浅水湾饭店旁的一堵墙边，范柳原对白流苏说：“这堵墙，不知为什么使我想起地老天荒那一类话。有一天，我们的文明整个的毁掉了，什么都完了，烧完了，炸完了，坍完了，也许还剩下这堵墙。流苏，如果我们那时候在这堵墙下遇见了流苏，墙在这里既是时间的见证，也是历史的见证，还是爱情的见证，可总有些沧桑的感觉。”——《倾城之恋》

张爱玲营造这些意象，既有不厌其烦的袭旧，又有层出不穷的创新，在新旧雅俗之间游刃有余。而且，无论是传统的还是现代的，无论是“月亮”还是“墙”，都给人以苍凉之感。张爱玲正是在这种具有现代意味的意象中，传递了人物的悲哀。

（三）非叙事性话语与对话式叙事话语

非叙事性话语指叙述者对故事的理解和评价或评论，它表达的是叙述者的意识和倾向，又分为公开的评论和隐蔽的评论。张爱玲的评论属于后者，但即使隐蔽也熠熠生辉。

“也许每个男子全都有过这样的两个女人，至少两个。娶了红玫瑰，久而久之，红得变了墙上的一抹蚊子血，白的还是‘床前明月光’；娶了白玫瑰，白的便是衣服上的一粒饭黏子，红的却是心口上的一颗朱砂痣。”——《红玫瑰与白玫瑰》

这样的评论并不多余，反而会让人更深刻地理解“婚姻”的涵义。张爱玲小说的传奇系列其实就是张爱玲与40年代上海市民的一场对话：

“请您寻出家传的霉绿斑澜的铜香炉，点上一炉沉香屑，听我说一支战前香港的故事。”“您先倒上一杯茶——当心烫！您尖着嘴轻轻吹着它。在烟雾缭绕中，您可以看到……”——《沉香屑第一炉香》

就这样，作者把读者引入其中，完全是与读者对话的形式，让读者轻而易举的进入到小说情节中去。在张爱玲小说的叙述中又特别强调上海人与中国人的同一性：“上海人是传统的中国人加上近代高压生活的磨练。新旧文化种种畸形产物的交流，结果也许是不甚健康的，但是这里有一种奇异的智慧。”这既是张爱玲与上海人的对话，也是与全中国人的对话。她凭直觉也注意到上海人的根是牢牢植根于中国文化的土壤中的。这也是她走出上海后“一直在苦苦寻根，可再没长出新的枝干”的原因。

三、结语

张爱玲的传奇系列小说以“参差”和“苍凉”作为一种内涵情感，以“人生安稳”作为目标，把未实现的“现代”给中国日常生活带来的种种参差的形态以及在这个时代中延续的中国普通社会描述了一番。张爱玲与每个人都有一场对话，这对话不是居高临下的，而是亲切的，我们可以看到她，她也可以看到我们。在她那里，我们看到了古典，也看到了现代；在她那里，古典与现代得到了交流，我们则得到了启示。她的

价值在于她以独特的话语形式，讲述了在新旧更替的都市现代化进程中，沪港洋场百万人海中的苍凉梦魇。她以自身独有的才华写出了生逢乱世的绝世苍凉，提升了现代通俗文学的品格，为现代都市文学寻找到了真正的灵魂，为观照人类的存在感提供了一种历史维度。她写的那些琐碎与日常，也许正是属于我们每个人的，读她的作品，有一种悲哀，同时是欢喜的，因为你和作者一同饶恕了他们，并且抚爱那受委屈的。

【参考文献】

1. 严家炎主编、温奉桥编，《现代性与中国文学》[M]，中国海洋大学出版社2004年版。
2. 钱理群、温儒敏、吴福辉著，《中国现代文学三十年》[M]，北京大学出版社 2005年版。
3. 吴福辉，《老中国土地上的新兴神话——海派小说都市主题研究》[J]，载《文学评论》1994年第1期。
4. 孙韧，《张爱玲传奇的现代性和对话性》[J]，载《郑州大学学报哲社版》2001年第6期。

【作者简介】

徐友莲（1983-）女，泰国清莱，博士，中央民族大学文学与新闻传播学院

联系方式：xu_youpuack@hotmail.com 18801019917

通信地址：北京市海淀区中关村南大街27号中央民族大学西门留学生公寓

邮编：10081